

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia” Iosif Mars, hall, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la **biroul administrației**, (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

Răscoala din Macedonia.

Din Turcia, îndeosebi din Macedonia, vin zi de zi știri îngrozitoare. Răscoala Bulgarilor, începută în primăvară și care acum de curând a izbucnit de nou, ia întindere tot mai mare. Bandele bulgare, bine organizate și bine armate, poartă războiu în toată regula cu armata turcească și aceasta se vede că nu e în stare a înfrîna pe răsculați. Sîrmele de telegraf sînt tăiate, căile ferate stricate, așa că circulația e în parte împiedecată și în curînd va înceta cu totul. Ear' de altă parte se fac cruzimi atît de cătră Turci, cât și de cătră resculați. Cu un cuvînt răscoala, cu toate urmările grozave, e în toiul ei.

Aceasta e starea adevărată în Macedonia. Din partea turcească firește, se încearcă a-se ascunde adevărul spunindu-se, că răscoala nu e așa primejdioasă, cum se crede, că ea e mărginită la un loc și altele de felul acesta. Întîmplările însă, cum se petrec, ne arată contrarul.

Din cauza aceasta diplomația europeană începe a fi îngrijată. Și îngrijate sînt cu deosebire statele mărginașe cu Turcia, sau cari au diferite interese, cum e împărăția Austro-Ungară, apoi Bulgaria, România și Rusia.

Iu Macedonia sînt, afară de Turci Bulgari, Români, Greci și Sîrbi, dar numai Bulgarii au ridicat steagul răscoalei. Din celelalte popoare puțini s'au aiăturat la răsculați, ear' poporațiunea grecească ține cu Turcii.

Fiind răsculații Bulgari, se asigură că răscoala e pu ă la cale, și nutrită din Bulgaria.

Asta o susțiu Turcii, ear Bulgarii o tăgăduiesc, zicînd că singur Turcii sînt de vină pentru răscoală din pricina volniciilor lor față de Bulgari și preste tot față de creștini. De fapt din Bulgaria se dau ajutoare celor resculați, trec mu ți voluntari, cari luptă în șirurile lor și trec și au trecut oficeri bulgari, cari organizează bandele.

Bulgaria se află astfel în o stare grea. De o parte Bulgarii ar da ajutor pe față celor rescolați, nădăduind. a-și întinde hotarele țerii cu alipirea Macedonia la Bulgaria, de altă parte însă ocărmuirea nu cutează a sta în înțelegere cu resculații, oprindu o marile puteri, și în deosebi Rusia și Austro-Ungaria. Aceste au dat sfat Bulgariei să nu se amestece în treburile din Macedonia, ca astfel răscoala să se potolească și nu cumva din pricina aceasta se izbucnească un războiu între Turcia și Bulgaria.

Starea aceasta a lucrurilor s'a discutat și cu prilejul întîlnirii Regelui Carol al României cu monarhul nostru la Ischl,

Din partea României nu s'a ascuns că față de caracterul revoluționar al Bulgariei, de a-și întinde teritoriul și față de propaganda comitetului macedonean de-a forma o Bulgaria-de-meazăzi, România are datoria de-a fi cu ochii în patru.

Dacă Bulgaria s'ar lăsa dusă înainte de cătră doritorii de războiu România s'ar vedea silită de-a lua pozițiune din timp, cel puțin printr'o mo-

bilizare în parte a armatei și prin o pază bine înarmată a orașelor așezate la granița Bulgariei.

Asemenea României vor trebui să facă și celelalte state mărginașe, ear' Rusia și-a trimis deja o flotă de 14 vapoare de războiu în apele turcești. Rusia a fost acum a doua-ora provocată și vătămă prin uciderea întăiu a consulului Scerbina, și acum a lui Rostowski.

Rusia și-a trimis flota, ca să capete satisfacția cuvenită din prilejul uciderii lui Rostowski, apoi se meargă și la Salonic, unde poporațiunea de nou e ațîțată și Turcii vor a tăbări asupra creștinilor, de oare-ce răscoala din ținutul Monastirului se lățește și în părțile Salonicului.

Așa stau lucrurile până acum. Puterile ar voi să potolească răscoala, dar' aceasta cu greu se va putea întempla.

Abdicarea guvernului. Foaiă oficială vestește astfel abdicarea ministerului despre care am vorbit în numărul trecut:

Maiestatea ces. reg. apostolică, cu hotărîrea Sa preainaltă din 13 Aug. c. a primit abdicarea întregului minister ungar și totodată a dispus, ca ministrii să-și continue lucrarea oficioasă, până la o nouă hotărîre preainaltă.

Întîlnirea de împărați. Pe la sfîrșitul lui Octombrie a c. Țarul va călători la Roma. În cale, după cum se vestește din Viena, se va opri acolo, avînd întîlnire cu monarhul nostru. Țarul va fi însoțit de contele Lambsdorff ministrul de externe al Rusiei.

FOIȚA.

Constantin Brancoveanu.

De Carmen Sylva.

Era în August 1714.

Constantin Brancoveanu domnia de mult. Acum era în vîrstă de 60 ani și era domn înțelept și iubit. Patru feciori mândri îi împodobeau casa și îi înveseleau bătrînețele.

Pe vremile acelea și până în zilele noastre, domniau numai obiceiuri patriarhale. Nu numai domnul, ci fiecare boer avea cîrte în toată regula, avea zilnic o masă de cel puțin șezeci și adesea câte o sută de persoane, la care mâncau toate rudele, până la cele mai scăpătate, și avea și o mulțime de robi, de cari îngrijea pîrintește, și grajduri cu cai frumoși.

Feciorii, chiar de-ar fi fost de mult înșurați și de-ar fi avut copii, tot n'ar fi îndrăznit să șeadă jos de față cu tatăl lor, sau să fumeze, ori să spună vre-un cuvînt până ce nu-i întreba el.

Un act, cu deosebire solemn, era zilnicul spălat și pieptenat al barbei lungi și albe, în timpul căruia boierul primea lumea și da cuvîntul pe rînd fiecărui musafir, el stînd pe divan, ear' ceialalți stînd în picioare de jur-împrejurul odăii.

Astăzi, n'a rămas nici urmă din vechea demnitate și strălucire, dar' n'a mai rămas urmă nici din nesiguranța, în care trăia lumea pe atunci și care făcea lumea de a-și păstra tot aurul în lăzi și a-și avea toată mobila odăilor alcătuită din covoare, pentru ca să poată ridica tot preste noapte, când pîtrundeau Turcii în țeară.

De aceea, nici nu există monumente, căci întotdeauna toate erau pustiite.

Multora dintre străbunii celor cari trăiesc astăzi le-au fost tăiate capetele de Turci, și sînt mulți cari nu sînt așa bătrîni și cari s'au născut în închisoare, după ce mai înainte, în ochii mamei lor, fuseseră tăiate capetele tatălui lor.

„Vin Turcii”, era știrgătul de groază, care sguduia țeara și n'o lăsa nici-odată să se liniștească.

Pe dată ce câte un domn domnea prea mult, începeau să se urzească intrigi în poșta lui la Constantinopol și era ridicat fără de veste, sugrumat ori otrăvit, și altul îi lua locul.

Constantin Brancoveanu încă de mult ajunsese neplăcut Sultanului, pentru-că era înțelept și prea iubit de toți și pentru-că adunase și bogății. El pusese și bătuse și monede de aur, ceea ce era un act de neatîrnare.

Se găsiră oameni destui, ca să ațîțe mânia Sultanului; printre alții un doctor grec care slujise multă vreme pe domn, și care cu prilegiul acesta se amoretzase de fata lui cea frumoasă, domnița Ruxandra. El avuse îndrăzneala să ceară mîna fetei și fusese refuzat de domn cu mîndrie și dispreț.

Grecul vrea să-și răzbune pentru chipul cu care fusese tratat. Și într'atîta se linguși la Serai, încît câștigă favoarea Sultanului și persecută pe Brancoveanu cu o viclenie neobosită.

Intr'o dimineață domnul se sculă, își spală fața și-și pieptenă barba cea albă ca

Congregație comitatensă extraordinară. In 24 August n. se va ține la Lugoj în sala cea mare a comitatului congregație comitatensă extraordinară. La ordinea zilei sînt 10 obiecte, între cari și afacerea fabricii de mătăsărie, ce se va înființa în Lugoj.

La stările din Ungaria.

In politica din lăuntru, făcută de stăpînitorii noștri a fost sептēmăna aceasta liniște. Dieta nu ține ședințe, până la alcătuirea noului guvern, ear' Maiestatea Sa n'a venit la Pesta sептēmăna trecută, ci numai sептēmăna aceasta, Mercuri. Vineri au început audiențele. Maiestatea Sa, înainte de-a lua o hotărîre, voiește să asculte părerile mai multor fruntași politici. Astfel vor fi ascultați: contele Csáky Albin, presidentul casei magnaților și contele Apponyi, presidentul dietei, apoi contele Szapáry, foștii ministrii Wekerle, Széll, Bánffy etc. și din partidul popular contele Ioan Zichy. Pe când scriem aceste șire, audiențele continuă.

Inainte de-a veni la Pesta, Maiestatea Sa a ascultat în Viena părerile unor fruntași austriaci, cu privire la stările din Ungaria.

Foile din Viena sînt necăjite pe opoziționalii unguri și zic, că împlinirea cererilor lor pentru armată ar aduce despărțirea acesteia în două, ear' foile opoziționale ungurești spun din răsuputeri, că ei, împotrivorii, nu lasă nimic din cererile lor. Stările deci sînt tot îngrijitoare.

De-ale teatrului român.

După adunarea bine isbutită a »Asociațiunii« la Baia-mare, urmează a se ținea la Sebeșul săsesc adunarea Societății fondului de teatru român, în zilele de 28 și 29 August c.

Din acest prilej comitetul societății a scos în tipar Amarul VI. al societății, pe anul 1902/3 o carte voluminoasă și cu conținut prețios, privitor la teatru, ear' comitetul aranjator din Sebeș a trimis invitarea la adunare, împreună cu programul serbărilor.

Dăm mai la vale acest program, ear' din Anuar reproducem următorul articol interesant:

zăpada. Pe când ținea încă în mână pieptul vèzù deodată că palatul îi e impresurat, paznicii desarmați ori înjunghiați, și îngrabă își chemă feciorii: »Sculați! căci au sosit cei cari ne vor moartea!»

El fu luat prins împreună cu soția, fiica lui, feciorii, nepotul și cumnatul său, vistierul Văcărescu.

Era înainte de Paști. Fură țirîți toți la Constantinopol, aruncați în închisoarea celor șapte turnuri și ținuți acolo până la August.

Brancoveanu și Văcărescu erau supuși ia toate zilele la cele mai întricoșate chinuri, de oare-ce nu voiau să spue unde și au ascuns bogățiile, — căci Turcii nu găsiră cât credeau ei că vor găsi, cu toate că rēscoliseră și jefuiseră tot. Brancoveanu trimisese o parte din avuții la Venetia, dar' nu spuse aceasta, cu toate chinurile cele grozave, cari sînt astfel descrise de cătră un secretar al domnului, încât cetindu-le și se face pērul măciucă în cap. In sfîrșit Turcii înțeleseră, că nu mai aveau ce dobândi dela dînsii prin silă și îi înștiințară să se pregătească de moarte.

Mișcarea teatrală la noi, în anul 1902.

De Dr Iosif Blaga.

Noi Români de sub coroana Sf. Stefan nu sîntem încă atât de fericiți, ca să ne avem cel puțin un teatru românesc.

Nu e de trebuință să stăruesc asupra cauzelor, cari au împedecat până acum realizarea acestei instituțiuni, care face cea mai învederată dovadă de cultură estetică superioară a unui popor.

Imprejurările istorice, cari au petrecut vieța poporului nostru, au fost așa de grele, de nu se puteau îndrepta tendențe cătră un asemenea scop cultural.

Pentru aceea însă existența unui puternic simț artistic al poporului nostru nu o trage nime la îndoială. Manifestațiunea lui în diferite alte direcțiuni de natură artistică e prea cunoscută.

Dar' instinctul pentru arta dramatică se manifestă chiar și în trecutul mașter al vieții poporului nostru. Care alt popor mai are poezie populară pătrunsă de atîta dramaticism și turnată în o formă așa de apropiată de cea a dramei, ca poporul nostru?

Și asta însemnează foarte mult. Și eată, că îndată ce i-s'a îmbunătățit întru cātva soartea poporului nostru, el îmbrățișează cu atîta căldură arta dramatică, de trebuie să-l admiri.

Nici acum nu e încă dat Românilui să guste arta dramatică reprezentată de trupe de actori anume pregătiți. Nu-i are. Dar' locului nu stă. Găsește mijlocul merit a subveni la lipsa instituțiunii stabile a teatrului. Se constituie însuși, prin toate părțile, în trupe teatrale și joacă teatru, îndestulindu-și în forma aceasta trebuința artistică, ce o simte în sufletul său, ceea-ce sporește încă meritul cauzei. Și în privința aceasta merge tot progresând activitatea lui, — fenomen, ce ne garantează un viitor frumos în ce privește dezvoltarea culturii și artei dramatice.

Datele, ce am cules despre mișcarea teatrală la noi în anul 1902, și pe cari le arăt în cele următoare, fac în mod eclatant dovada chestiunii, ce am afirmat. Ele ne mărturisesc clar

Brancoveanu adună pe feciorii săi în juru-i și le vorbi astfel:

— Și bunurile și vieța ne sînt pierdute. Acum trebuie să îngrijim să nu ne pierdem și sufletele! Fiți bărbați, iubii mei, și nu vă fie teamă de moarte. Vedeți, ce a suferit Christos pentru noi și de ce moarte amară a murit! Rămâneți tari în credință și nu vă căinați, nici pentru vieța voastră, nici pentru lumea toată!

Cei patru tineri frumoși steteau în fața lui, și-i ascultau cuvintele. Pe urmă îi sărutară mîna, și el se uită cu ochi luminoși a ei, mîndria vieții lui, dela care sperase fericirea și pe cari acum îi pregătea să moară creștinește. Când se uită la cel mai mic, care era încă copil, ochii i-se umplură de lacrimi.

Atunci se auzi un sgomot în odaia de alături și intră un pașă, care le porunci să meargă cu dînsul la Sultan.

Sultanul ședea pe malul Bosforului într'un chiosc minunat, ce strălucea de aur și de petri nestimate.

— Brancovene, zise dînsul, adevărat este că ai vrut să te desparți de împărăția noastră

cum inima Românilui nostru se deschide tot mai larg pentru a primi impresiile înălțătoare ale artei dramatice.

In anul acesta am găsit 151 casuri de reprezentări teatrale; cu 34 mai multe decăt s'au găsit în 1901, cu 39 mai multe decăt în 1900, cu 78 mai multe decăt în 1899 și cu 123 mai multe decăt în anul 1898, când s'a început culegerea datelor.

Și afară de cele culese multe vor mai fi fost. Nu e chip să le poți aduna pe toate, dacă aranjatorii nu-mi trimit anume înștiințările necesare.

Fapt constatat e, că în mijlocul nostru chestiunea teatrului devine tot mai cu căldură îmbrățișată, din an în an. Societățile noastre, reuniunile, bărbații fruntași, tinerimea și învățătorimea desvoaltă o frumoasă și rodnică activitate în privința aceasta.

Indeosebi reuniunile de tot felul, și învățătorimea satisfac o datorință culturală sfântă, dacă se pun să agite chestiunea teatrului aranjând reprezentațiuni teatrale.

Reprezentațiunile peste tot locul sînt cercetate de publicul românesc. Prin urmare este cea mai potrivită ocaziune de exploatat în folosul lăririi și dezvoltării culturii și artei naționale, de o parte, și de altă parte chiar și în folosul material al multor așezăminte și scopuri sociale și de binefacere.

Cu colectele întreprinse, pentru diferite scopuri, în toate părțile, s'a cam isprăvit. Publicul s'a cam săturat. Dar' nu e tot așa de închis la inimă și la pungă când e vorba să procure distracție și plăcere. Și ce fel de distracție și plăcere poate fi mai de recomandat ca ceea-ce o oferă arta dramatică?! Dl Onițiu a arătat, la evidență, în un articol publicat în »Drapelul« și reprodus și în alte ziare, cât de bine se pot aduna bani pe calea aceasta pentru scopuri înalte.

Se face apoi mare serviciu, lucrându-se în direcțiunea aceasta, și instituțiunii teatrului, pe care dorește Societatea pentru crearea unui fond de teatru să o aducă la ființă. Lucrarea diletanților e menită a prepara terenul pentru-ca să se poată asigura funcționarea și vieța unei trupe teatrale stabile, ce

și să-ți faci țeara neatîrnată? Spune? Adevărat este că ai pus de au bătut monede de aur din bogățiile tale? Spune, cum ai putut lucra astfel, fără de teamă, par'că n'ai fi avut stăpân?... Desvinovătește-te.

— De-am domnit bine ori rău, zise domnul, aceasta numai Dumnezeu o știe; ear' dacă am fost mare pe pămînt, uită-te acum ce sînt!

— Brancovene, mēsoară-ți vorbele! Sînteți toți pēdepsiți cu moarte; nici unul din neamul tēu nu va scăpa cu vieța.

— Cum o vrea Dumnezeu. Vieța noastră e în mîna ta.

Poporul sta grămădit împrejur și Brancoveanu se uita la mulțime cu privirea liniștită. Intre ei recunoscū pe doamna și pe fică-sa, — pe cari Turcii le aduseseră ca să fie față la groaznica priveliște, — și ochii lui se întunecară.

Un muezin înaintă făcū trei plecăciuni, și zise:

— Stăpâne, noi avem un obicei, anume că osânditul poate fi iertat, dacă își schimbă legea și se dă la sfînta noastră credință.

va avè a se constitui în viitor la inițiativa societății pentru crearea unui fond de teatru. Și viitorul acesta, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu va mai fi așa de îndepărtat.

E deci foarte de dorit, ca factorii chemați a conduce activitatea culturală în mijlocul poporului nostru să fie tot mai stăruitori în a aranja reprezentațiunii teatrale.

După aceste dl. Dr. Blaga înșiră pe mai multe pagini piesele, ce s'au jucat, arată, că cele mai iubite sânt piesele originale, din viața poporului românesc și apoi încheie astfel:

Nu s'a dat nici o reprezentațiune în anul 1902 în comitatele: Maramureș, Solnoc-Dobâca, Murăș-Turda și Bichiș.

Sătmarul și Murăș-Turda se află în regres față cu anul 1901.

Sânt comune, în cari s'au aranjat în decursul anului mai multe reprezentațiuni.

Lunile cele mai mănoase sânt: Ianuarie, cu 26 reprezentațiuni, Febr. cu 25, Martie cu 22, Aprilie cu 14, Iunie cu 15 și August cu 24 reprezentațiuni: pentru celelalte luni rămân puține.

Programul

adunării generale a »Societății pentru crearea unui fond de teatru român«, și al festivității, cari se arangează cu ocaziunea aceasta.

a) In 14/27 August a. c. a) Primirea comitetului societății la 4¹/₂ ore p. m. la gara din Sebeșul-săsesc, b) Seara de cunoștință, la 8 ore în pavilionul dela »Hotel Central«.

b) In 15/28 August a. c. a) La 9 oare a. m. serviciu divin în ambele biserici române din loc. b) La 10 ore a. m. ședința I. în sala festivă a școlii române. c) La 8 ore seara concert-teatru în pavilion dela »Hotel Central«. d) După concert-teatru, cină și muzică în grădina »Hotel Central«.

c) In 16/29 August a. c. a) La 9 ore a. m. ședința a II. b) La 1 oră p. m. Banchet în pavilionul dela »Hotel Central«. c) La 8 ore seara »Petrecere cu joc« în pavilionul dela »Hotel Central«.

d) In 17/30 August a. c. Escursiunea în munții »Sebeșului«.

Comitetul central aranjator.

DIN LUME.

Din Sèrbia.

În Sèrbia a fost crîsă ministerială. Causa a fost, că câțiva ministri au venit în neînțelegere cu ministrul de războiu, Atanasovici, care s'a împotrivit să se scoată din posturi mai mulți deregători și oficeri, partizani ai regelui ucis. Urmarea neînțelegerii a fost, că întreg ministerul a abzis. S'a format apoi un nou minister, numindu-se ca ministru de războiu majorul Solarovici; la finanțe profesorul Borislavjevici; la culte profesorul Dobrozav Rusici și la justiție Iovanovici; ceilalți ministri și au păstrat portofoliile ca înainte.

Din Macedonia.

Cu așteptarea întâmplărilor din Macedonia ne ocupăm la alt loc. Aci amintim următoarele, ca întregire: În Albania și Macedonia sânt la 200 mii soldați turci, dar nu resbesc cu bandele bulgare, cari poartă războiu guerilla — O știre vestește că și Sèrbii încep a lua arme. — Lângă stațiunea Amatovo un tren a fost aruncat în aier de răsculați. — Gendarmul, care a ucis pe Rosovski, a fost osândit la moarte și executat.

Știri mărunte.

În Marocco continuă lupta între pretendentul la tron și oastea Sultanului. Pretendentul a cuprins în 7. l. c. orașul Tazza, dar în curând a fost respins.

Ministrul de războiu al Spaniei a hotărît să sporească oastea cu 40. mii de soldați, ca să întărească garnizoanele din Africa de mează-noapte și din insulele Canarice

Vice-admiralul Goudron a fost numit de comandant al flotei franceze din marea Mediterană și din apele Lievantine (resăritene).

SCRISORI.

La o alegere de notar.

Tălmăcel 16 August c.

Aceasta corespondență o scriu din privilegiul alegerii de notar din comuna noastră Tălmăcel (lângă Sibiu). La actul de alegere din aceasta comună, dl primpretor a ieșit în 12 l. c. la fața locului spre a se face alegerea. Concurenți au fost la acest post nou, dintre cari dl primpretor a pus în lista de candidație 3, pe cari îi credea mai potriviți pentru de-a băga ceartă între frați. Bravii Tălmăceni însă au

Și îngenunchiă, ear' capul lui se rostogoli până dinaintea picioerelor tatălui său.

Aceasta oftă din adâncul inimei și zise:

— Doamne! Facă-se voia ta!

Sultanul arată pe al doilea fiu. Acesta căzu în genunchi în fața tatălui său. Bătrânul îngălbeni de frică, ca nu cumva fiul său să slăbească; dar' el ridică spre dânsul ochii săi pătrunzător și zise roșindu se:

— Tată! numai eu ți-am adus năcazuri și ți-am turburat viața din pricina inimei mele slabe și sângele meu iute. Nu pot să mă duc să dorm somnul de veci, până ce nu ți voi săruta mâna și nu ți voi cere iertare!

Fațe bătrânului se însenină earăși și blagoslovindu' l îi zise:

— În ceasul acesta ori-ce greșală e izbăvită, fătul meu!... Du te la D zeu!

Și tot îngenunchind, își întinse și acesta capul spre gâde

Cel mai mare dintre cei patru frați, a cărei față voinicească era încunjurată de o barbă mare, se uită la cadavrul fratelui său, și îl podidiră lacrimile.

știut să răspundă la aceasta volnicie în modul cel mai bărbătesc, întrucât nici unul dintre candidații fisolgăbărilor nu a primit nici un vot, ci alegătorii au declarat la protocol, că dacă nu li-se dă omul lor, atunci nu aleg pe nime, căci o atare alegere silnică este egală cu denumirea, și ei voesc să-și manifesteze votul lor cu fruntea ridicată și cu inima liniștită. Dl primpretor atunci s'a adresat către primarul de acolo, sfortându-l să-și dea votul pentru unul din cei 3 candidați.

La aceasta primarul a răspuns, că el are datorința sfântă să lucre după voința generală a poporului, care și-a pus încrederea în el și acesta nu voeste ca un străin de legea și biserica să se vină în fruntea afacerilor comunei. Un act de curată dragoste este acesta, unde interesele particulare au fost lăsate la o parte și numai binele public a fost pus mai presus de toate. Laudă se cuvine pentru aceasta conducătorilor bravi, laudă se cuvine membrilor din reprezentanța comunală, laudă poporului de caracter puritan, pentru-că au dat dovadă că punând umăr la umăr totdeauna când cer interesele mai înalte, putem fi siguri de învingere și putem delătura ori-ce piedecă ne-ar sta în cale. Esemplul dat de frații Tălmăceni ar trebui urmat pretutindenea și să înceteze odată ura și pisma, ce aproape în toate locurile ese la iveală cu deosebire la alegeri de deregători, fie în biserică, fie în școală, fie în administrație, căci numai astfel putem nădăjdui într'un viitor mai bun și fericit.

Sucală.

Instalare de preot.

Turda 14 Aug. c.

Zi de sèrbătoare a avut poporul român gr-cat. din Turda-veche, căci Duminecă în 9 August și-a primit biserică veduvită de trei ani, pe adevăratul ei mire. A fost o sèrbare foarte frumoasă. Dimineața la 6 ore au resunat clopotele bisericii chemând credincioșii la sfânta biserică, de unde au plecat apoi frumos în rënd tot patru câte patru cu praporii în frunte, până la podul Turzii. Tot atunci au plecat din

Sultanul băgă de seamă.

— Lapădă-te fiul meu, de legea ta; ție ți-e dragă viața; taci la legea noastră și ai să fi fericit!

Fiul lui Brancovean însă părea că nici n'ar fi auzit cuvintele lui, ci scoase din haină o icoană, pe care o purtase în dreptul inimei.

— Dacă ți e cuiva milă aci de mine, să trimeată icoana aceasta tinerei mele soții. Ea să-ți ajute, când ți se va apropia ciasul morții. Vocea îi tremura, nici o mână nu se ridică ca să apuce giuvaerul. Atunci el aruncă icoana la pământ și o călcă în picioare zicând:

— Așa încaltea n'are să fie spurcată de voi, păgânilor.

Pe urmă îngenunchiă, sărută giuvaerul cel sfărîmat și făcu el singur semn călăului să-ți taie capul, care când căzu, stropi cu sânge pe Sultan.

Brancovean oftă adânc și zise:

— Doamne! Facă se voia ta!

— Brancovene, — zise Sultanul — un singur copil îți mai rămâne. Gândește-te bine.

— Brâncovene zise, Sultanul, lapădă-te de căneasca ta credință creștinească, și îmbrățișează credința noastră, împreună cu fiii tăi, ca să trăiți și se fiți liberi!

— Mai bine să se stingă neamul meu, decât să mă lapăd de sfânta mea credință!

— Atunci, pregătiți-vă de moarte! strigă Sultanul încruntându-se.

Și porunci ca să puie întâiu mâna pe Văcărescu.

— Fă-te turc și lapădă-te de stăpânul tău, ca să fii și bogat și fericit!

— Un Văcărescu nu-și trădează neamul și biserica! strigă acesta.

Și-și plecă capul de 1.1 tăia.

După aceasta, Turcii puseră mâna pe al treilea fiu al lui Brancoveanu, un băiat falnic cu ochii negri plini de foc și cu un păr negru ca pana corbului.

Mustățile abia îi mijeau.

— Lapădă-te de credința ta, zise Sultanul și te cruț.

— Nu-mi face rușine vorbindu-mi astfel, — zise el.

curtea hotelului »Europa« peste 30 de trăsuri și calese pline cu lume românească, în frunte cu toată inteligența română, după cari au venit apoi o mulțime de meseriași și poporeni, cari au mers cu trăsura ca să întîmpine pe preotul lor. La Poiana a fost locul de întîlnire unde la casa domnului Nicolae Rusu s'a oprit noul preot dl Nicolae P. Rațiu, fostul paroch al Tritului-de-sus cu o mulțime de poporeni de ai sei, cari au însoțit pe iubitul lor preot. Turdenii au felicitat pe noul lor preot prin graiul dlui Alexandru Gaia prim-curator și contabil la »Arieșana« în numele curatoratului, apoi prin dl Dr. Eugen Pătăceanu, avocat în numele inteligenței române. La amăn-două vorbirile a răspuns apoi cu cuvinte alese noul preot. După-aceea i-s'au predat mai multe buchete de flori din partea d-șoarelor. De aici apoi a plecat întreg cortegiul spre Turda: era înălțător de inimi să vezi atâtea trăsuri în rînd una după alta, pline cu lume românească, pe fețele tuturor puteai ceti bucurie nespūsă. La podul Turzii aștepta poporul cu nerăbdare sosirea doritului lor preot, căci Nicolau Rațiu s'a născut în Turda și tot de Turda îl leagă cele mai dulci suveniri, deci nu e mirare că poporul aștepta acum cu atîta nerăbdare sosirea lui. În fine sosește întreg cortegiul, și aici a vorbit dl Dr. Eugen Pătăceanu în numele eforiei a poporului și a meseriașilor români.

De-aici am mers apoi cu toții în sunetul clopotelor la biserică, unde aștepta apoi o parte din popor, așezat în două rînduri pe lângă drum. Tot aici îl așteptau vre-o cîțiva prietini de ai noului preot, de cînd era încă capelan în Cluj, așa dl Basiliu Podoabă director la »Economul« dl Ioan Bereșiu funcționar, dl Simion Pop și familia, apoi dl Ioan Mezei jude la Curia regească din Pesta etc. Sosind și dl protopop Artemie Codarcea s'a început serviciul divin. După cetirea evangheliei i-s'au predat noului preot crucea și evanghelia cea nouă, cumpărată anume din partea poporului pentru festivitatea aceasta. A vorbit apoi dl protopop, la care a răspuns într'o vorbire foarte fru-

moasă de pe amvon dl Nicolau Rațiu — arătînd care sînt datorințele preotului și spunînd ce sarcină grea îl leagă de aceasta biserică, de oare-ce este fundată de piul seu unchiu, de Basiliu Rațiu fost preposit, și nu ar vrea ca acum sub ultimul preot din familie să se schimbe numele cel bun al familiei. Răspunsurile le-a cîntat corul meseriașilor ear' »Sfânt Sfânt este Domnul Sabaoth« și »Priceasna« »Ochiul inimei mele« l-a cîntat d-na Olimpia Vladuțiu ved. Moldovan, cu dl Vasile Săndean teolog și cu dl Augustin Rațiu, jurist.

După serviciul divin s'a dat un banchet în sala cea mare a hotelului »Europa«. Au participat aproape 50 de persoane. Au vorbit dl protopop Codarcea în onoarea Esc. Sale Metropolitanului, dl Podoabă în onoarea noului preot Nic. Rațiu, apoi dl Dr. Eugen Pătăceanu, dl Ioan Mezei, dl Ioan Pop, apoi ear' dl Basil Podoabă, dl Ioan Pătăceanu, Alexandru Gaia etc. Banchetul a ținut pînă la 5 ore p. m.

Seara a fost o petrecere de vară aranjată de tinerime, care a succes foarte bine, și a fost cercetată de oaspeți străini și aleși; între alții au participat și vre-o cîțiva oficeri. În pauză a vorbit dl Dr. Valer Moldovan avocat și președintele petrecerii etc. **Rap.**

Din România.

Mănăstirea Agapia.

Mănăstirea Agapia, nimicită prin foc, va fi zidită de nou în curînd.

I. P. S. S. Parthenie metropolitul Moldovei, a dat porunca să se facă liste de subscripții, la cari s'a înscris cu 500 lei și pînă acum s'au strîns din Varatec și Agapia aproape 2500 lei pentru ajutorarea călugărițelor. Dl ministru de culte a dat suma de 10.000 lei pentru zidirea bisericei din mijlocul mănăstirei. S'a făcut deja începerea lucrărilor de restaurare, așa că pînă în iarnă biserică va fi sfințită din nou.

Pentru reconstruirea celorlalte clădiri arse, I. P. S. S. a cerut dela ministrul cultelor, să dea suma de lipsă

reconstruirei mănăstirei, lucru care va dura vre-o 2 ani și va costa cam 200.000 lei, la acoperirea căror cheltuieli va participa și județul.

† Ioan Cotruț.

Ioan Cotruț, general în rezervă, a încetat din viață la Strunga în vîrstă de 70 de ani. Inmormîntarea s'a făcut la Galați. Generalul Cotruț a luat parte la războiul ruso-româno-turc din 1877-78 ca maior și a repurtat la Smărdan o strălucită învingere asupra Turcilor. Gloria dela Smărdan face numele generalului Cotruț neperitor în istoria Românilor.

Răposatul general avea mai multe decorații și a scris mai multe scrieri militare.

Școala dela Herăstrău.

La școala superioară de agricultură dela Herăstrău sînt vacante anul acesta 14 locuri de bursieri și 26 locuri de solvenți.

Numărul total al elevilor, cari vor fi admiși anul acesta în școală, va fi de 50.

Muzeu etnografic.

Din inițiativă privată se va înființa în Iași un muzeu etnografic, în care vor fi adunate toate rămășițele istorice și preistorice ale popoarelor cari au locuit cîndva în Moldova.

Județele Iași, Dorohoi, Vaslui și Suceava sînt pline de resturi preistorice din epocile de bronz, fer și din perioada neolitică.

Statue și busturi.

Românii recunoșcători ridică în diferite orașe statui în aducerea aminte a bărbaților mari.

De curînd va fi așezată pe piața Teatrului din București, statua poetului Vasile Alexandri, ear' bustul lui Al. Odobescu în grădina Ateneului.

Așiderea în grădina publică din Alexandria vor fi așezate busturile poetului Al. Deparațianu și al regretatului profesor răposat de curînd, Anghel Demetrescu, care s'a născut în acel oraș.

Brancoveanu se uita la copilul cel plîpînd, își văzî soția leșinată. își văzî fetele plîngînd cu hohot, dar' răspuse fără șovăire:

— Facă-se voia Domnului!

— Copile, zise Sultanul, dă-te la legea noastră, și vei trăi.

Ochii lui dulci cătară spre tatăl seu, pîr'că ar fi vrut să dobîndească dela privirea lui curăg'u și putere.

— Eu mor bi curos, tată! strigă dînsul cu voce lmpede. Sînt mic într'adevăr; dar' sînt din neamul tîu.

Și se rostogoli și capul lui.

Atunci i-se duse și puterea bătrînului. Căzî în genunchi, trase la sinu-i cadavrele, le mîngăie și le sărută, se jeli, își chiamă copiii dragăstos pe nume, pe urmă se ridică și zise cu glas puternic:

— 'Mi-ați omorît, păgânilor patru feciori. Dumnezeu să vă prăpădească earăși și earăși! Să vă stingă de pe fața pămîntului cum se risipesc norii în fața vîntului! Loc să n'aveți unde să fiți îngropați, nici copii să n'aveți să puteți mîngăia. Fără odihnă și fără pace să fiți în veci!... Așa să mă audă Domnul!

Atunci Sultanul și oamenii lui se mîniară. Rupseră în bucăți vestmintele cele bogate de pe corpul bătrînului Domn, și începură să-i jupoaie pielea de pe corp, Nici un vaiet nu ieși din gura lui în timpul acestui chin îngrozitor. În sfîrșit își isprăviră opera, umplură pielea cu paie, o puseră într'o suliță, și o tăvălire prin noroiu strigînd:

Ghiaur, căne de cr știn! Iti cunoști pielea?

Atunci Brancoveanu mai ridică încă odată vocea și zise:

— Carnea mea puteți s'o sfășiați în bucăți, dar' totuși Constantin Brancovean moare ca creștin credincios, părăsit de toți, dar odihnindu-se intru Domnul!

Și zicînd aceste cuvinte, eroul își dete sufletul

Un copilăș, fiul fiului seu, de spaimă ascunsese căpșorul în cutele haine unei femei. Călăul îl apucă de pîr și ținîndu-l spînzurat în aer, întrebă:

— Să rămăie în viață acesta, ori să meargă și el după ceilalți?

Atunci o țigancă își făcu loc prin mult țime și întinse un băiețaș zicînd:

— Stați, că ăsta este nepotul lui Brancoveanu; copilul ăla e al meu!

Era doica, care își da propriul ei copil călăului, ca să scape pe cel din urmă al stăpînilor ei. Și se uită, fără să-i dea o lacrîmă, cum i-se jertfi copilul; apoi strînse la sinu-i pe cel scăpat, și făcînd un jurămînt sfînt, fugi cu el. Nevestele nenorocitorilor fură liberate din închisoare, de unde și plecară la Veneția. Tocmai tîrziu se întoarseră în țeara lor, Una din ficele lui Brancoveanu, Domnița Bălașa, fusese atît de grozav impresionată, încât se retrase de tot din lume și nu mai vru să se mai audă de averea, care fusese pricina atîtor nenorociri.

Dinsa, din partea ei de moștenire, clădi în Bueurești marele spital Brancovenesc, lângă care se află un ospiciu și o biserică admirabilă, ce poartă numele ei: »Doamna Bălașa«.

(C-ul.)

PARTEA ECONOMICĂ.

Alegerea grăunțelor pentru sêménat.

Intre economiștii învățați, precum și între plugarii harnici, astăzi nu mai stă nici unul la îndoială cu privire la aceea, că grăunțele de sêménță au cea mai mare înrîurînță asupra viitoarei producțiuni; înrîurînță, care se poate vedea de altcum, nu numai la sêménături, ci chiar la oameni și animale. Se primim numai puțin la nașterea și dezvoltarea oamenilor și a animalelor și din aceasta apoi vom putea trage o învățatură și pentru sêménături.

Dacă din oamenii pitici, nu se pot naște urieși, ci tot numai pitici; dacă, dintr'un armăsar țigănesc, nu se poate naște cal împărătesc, după-cum se zice: atunci e evident, că nici dintr'un goz de sêménță, nu poate se răsări și crească o plantă mare și puternică, ci tot numai una slabă și amărită precum a fost și sêménța aceea, pentru-că »ce sameni, aceea răsare« se adevărește și aici.

Așa stând lucrul, este foarte ușor să ne explicăm și cauza aceea, pentru-ce în timpul din urmă economiștii practici au început cu tot adinsul a-și îmbunătăți nu numai soiul vitelor, prin procurarea unor vite mai frumoase de prăsilă, ci chiar și al sêménăturilor, prin alegerea grăunțelor celor mai frumoase pentru sêménat.

Se caută une-ori la câte două-trei tirguri un armăsar sau taur bun și frumos de prăsilă, de sigur pentru-ca și vacile economilor se poată făta apoi la rîndul lor tot astfel de următori buni și frumoși. Pentru-că s'a adevărit, că cheltueala cu vita de un soi prost este tot așa de mare, ca și aceea cu una de un soi mai bun, pe când folosul dela aceasta din urmă întrece pe departe, al celei dintâiu, fie acela în privința lucrului, al laptelui, al cărnii sau al vînzării.

De câte-ori nu ni-se dă prilej a vedea, cu deosebire la tirgurile de primăvară, pe unii dintre economii noștri, une-ori și cu câte trei-patru vite înșirate după car, se vîndă una din ele, pe care o va putea, în multe casuri nu-

mai ca se poată plăti o parte a nutrețului cumpărat peste iarnă pe seama lor. Și nu odată îi vedem venind earăși cu ele tot așa înșirate, precum s'au și dus, pentru-că și la tirg se caută mai ântâiu marfa cea mai bună și numai mai la urmă, când nu mai este de aceasta se caută și cea mai slabă și fără preț. Trecînd dela animale la pomi, vedem același lucru. Doi pomi dintr'o grădină, di-tre cari unul altoit, ear' celalalt pădureț, nutrindu-se din același pămînt, avînd aceeași mărime, totuș roadele lor se deosebesc, atît după mărime, cât și după bunătate. Cel altoit produce poame bune și gustoase, pe când cel pădureț produce niște poame de tot mîerunte și rele.

Toate acestea vîzîndu-le și cercetîndu-le mai deaproape, economiștii învățați de prin alte țeri, au ajuns la convingerea aceea, că și cu grăunțele de sêménță, tot așa trebuie să se întemple.

Majorul Hallet din Brighton în Anglia, a fost cel dintâiu, care prin sêménături îngrijite în pămînturile cele mai roditoare, prin o alegere bună a sêménței, purcezînd dela un singur grăunte de grâu, a ajuns să poată produce o nouă specie de grâu, deosebită de celelalte cunoscute pînă atunci, care s'a și numit apoi după numele seu: grăul Hallet, sau grăul pedynee (ales sau selecționat).

Hallet a purces la alegerea grăunțelor lui numit în modul următor: el a ales adecă din toate holdele lui spicul cel mai frumos și mai sănătos, pe care s'a pus și l-a sêménat ceva mai rar în capul unui loc bine lucrat, bine pregătît și roditor. Primăvara s'a apucat și a săpat toate spicele provenite din spicul sêménat, dintre cari cu prilegiul seacrîșului ear' a ales pe cel mai frumos zicînd: »acesta este spicul cel mai frumos din tot grăul meu«.

Grăunțele aflate în spicul acesta s'a apucat apoi și atâtea le-a tot sêménat, pînă ce a ajuns, ca să prăsească un grâu foarte bobonat și frumos, care apoi se și deosebea foarte tare nu numai de grăul lui celalalt, dar' și de celelalte grâne cunoscute pe atunci în lumea plugarilor.

Purcezînd astfel, vor zice poate unii dintre plugarii noștri, pînă când vom ajunge, ca să avem grăul de lipsă pentru sêménat? Hallet a putut zice după patru ani: »astăzi am din grăul sêménat acuma s' patru ani, cinci hectolitri de grâu ales«, ear' noi zicem plugarilor noștri: »cercați și voi și o să vedeți, că vă succede«.

Tot pe timpul acela a mai făcut încercare cu alegerea grăunțelor de sêménță și Scoțianul Patric Shireff, care parte prin alegerea grăunțelor pe masă, cum se zice, parte prin scuturarea sau îmblătirea mai ușoară a snopilor aduși cu prilejul căratului, a ajuns ca să poată alege și el o specie deosebită de grâu, numită apoi după numele lui: »Shireff«, care s'a rîmurit mai târziu apoi în speciile: Nursey, Lamed, Datel, Goldentrop și altele.

În timpul din urmă au mai cercat și unii dintre plugarii noștri mai cu stare, ca să aducă și samene și ei grâu din speciile numite, dar' încercarea lor, după-cum am înțeles, a avut puțin succes, de oare-ce s'a adevărit, că speciile numite numai la o climă mai moale și mai dulce, ca cum e în țeara noastră, pot crește și aduce rodiri îmbelsugate. Prin urmare trebuie să-și aleagă fiecare plugar grăul de sêménță din propriul său grâu, ce cultivă, sau din care se cultivă în apropierea lui, sau apoi cel mult în țeara în care se află, după-cum au făcut-o și Hallet, Shireff și alți plugari vestiți.

Dacă o vacă neagră din Olanda de soiul Simmenthal, care se zice, că la clima cea domoală și dulce de-acolo poate să dea câte două vedre de lapte pe zi, adusă în părțile noastre, unde clima este mai aspră, ear' vara câteodată tare secetoasă, nu numai că-și pierde unele din însușirile ei, ci chiar și o parte din bunătatea și mulțimea laptelui, — atunci ne putem explica foarte ușor și urmările, ce le-ar putea avea pe la noi cultura grăului Hallet, Shireff, sau alte specii, cari în decurs de câțiva ani ar putea ajunge de sigur, ca să se corcească ca și grăul nostru.

Au mai cercat unii dintre plugarii noștri și cu cultura cucuruzului din America, care, după-cum se știe, crește

Pilda cocoșului.

— Auzită dela Deneș Tocaciu. Vețel. —

Un plugar curățîndu-și țarina de spini, sub o clăie de găteje dă cu ochii de un șerpe mare — mare, incolăcit și ridică toporul să l' și plesnească în numele tatălui

— Nu mă omori, că îți dau un dar' ce alt om pe sub soare nu l' are, nici nu l'a mai avut! Românul se opri. Și șerpele vorbi mai departe:

— Lasă-mă să-ți suflu odată în ureche și vei pricepe limba tuturor jigăranilor (dobitoacelor) de pe pămînt!

Suflă și omul nostru dobîndî darul.

— Una îți pritesc! — îi zise șerpele — să nu te pună cumva păcatele să-ți răcești gura cătră cineva că ce dar ai tu, că altcum însuși te îngropi cu zile.

— Las' numai pe mine! doară mi s' stăpîn eu pe gura mea. Și porni acasă, ear' șerpele se făcu nevîzut.

Sara când sluga dete nutreț vitelor, după obiceiul cailor le puse fîn pe ales, ear' boilor

paie și ogrinji. Stăpînul intră să-și vadă vitele și rămase uimit la ce-și auziră urechile:

— Măi, ferice de voi! zise un bou, voi toată ziua stați la răcoare și numai ce bărfiți, pe când noi din zori de zi pînă în de seară nu mai avem leac de stare. Mai la câmp, mai la pădure, mai la petri și când colo tot voi mâncați ce e mai bun și uite nouă cu ce ne scot ochii!

— Vezi bine! răspuse un cal — voi sînteți dobitoace prea proaste. Ia cercați numai, faceți și vă bolnavi și nu mâncați pae o zi, nu mâncați două și îți vedea cum o să vă umble gazda în rînd

Stăpînul ieși din grajd și intrînd în casă bătî odată din cap și îl taiă risul. Ne-vasta:

— Ce rizi bărbate așa de cu poftă? — Haide spune!

— Taci tu muere, că nu i tot sfatu de nasul vostru!

Celalaltă zi boii păreau amăriți fără pic de voe, bolnavi, dar' stăpînu nu se spăria de loc, doar' le știa bine buba. Porunci

vicleanul să li se dea numai otavă, ear' cailor numai pae. Bieții cai se îmbiară cât se îmbiară, mai pe urmă mîncară la paie de silă ca de voe bună.

— Acum la plug cu voi!

Și arară bieții cai cât fu ziua de lungă și curgeau sudorile pîrau la ei pe foale. Când fu decătrăsară și se așezară vitele în grajd cailor li-se puse ear' pae și boilor otavă moale. Stăpînu își ascuția urechile într'un unghet.

— Ei pretinilor! — zise un bou — da cum vă merse astăzi afară în câmp și cum sînteți multămîți cu ale gurii?

— De minune! răspuse unul dintre cai, ce părea mai iscusit. — Dar' rea veste e pe afară!

— Cum! Ce veste?

— E vorbă ca pe voi să vă jînghie stăpînul! Și încă mîne, că vă știe bolnavi și se teme ferească D-zeu de o pagubă. Vedeti dar' și căutați modru de scăpare de vă e draga vieța!

și se coace mai curând ca al nostru, dar' nici încercările aceloră n'au succes, pentru-că clima noastră, adică aerul, căldura, frigul, ploaia, vântul și celelalte arătări sau fenomene naturale, se deosebesc foarte mult de clima de-acolo, care fiind incunjurată de toate părțile cu mări, este cu mult mai domoală și mai dulce pentru sămănături, ca cum e a noastră.

Prin urmare și la alegerea cucuruzului se rămânem mai cu seamă pe lângă acela, care crește și se coace mai bine în țeara noastră. Pe acesta se-l alegem toamna cu deosebită îngrijire, dintre tullei cei mai frumoși, se-l împletim în cosițe, se-l atîrnăm pe la grinzile caselor sau podurilor până când se uscă bine, ear' primăvara când îl desfacem pentru sămănță, se rupem vîrfurile și rădăcina la o parte, fiindcă acelea de regulă au grăunțele mai mărunte și se sămănăm numai mijlocul, care conține grăunțele cele mai frumoase și mai sănătoase.

Făcând astfel, vom pute ajunge ca să avem cucuruzul cel mai bun și mai roditor, care e dat cu clima noastră mai aspră. Rodirea și îmbunătățirea sămănțelor mai atîrnă foarte mult și dela soiul pământului. Dacă acesta este mai rău, sterp și mai puțin roditor, înzădar ne străduim ca să alegem sămănța, pentru-că aceasta nefiind în pământ musturile de lipsă pentru hrană, vor rămâne tot slabe, mărunte și pipernicite, ca și un vițel ales dela o vacă Pinzgau bună-oară, și apoi aplecat la una slabă, cu lapte mai puțin și de un soi prost.

Când zic, că cu grăunțele de grâu și cucuruz se rămânem mai cu seamă pe lângă cele cunoscute în țeara noastră, nu voesc nici-decum a susține aceea, că nu ar fi bine, ca să încercăm pe ici-colea și cu alte sămănțe mai vestite de grâu, săcară, orz, ovės, cucuruz și altele, fie și numai pe întinderi mai mici la început, ca acelea, pe unde pământul e tare roditor, să nu se introducă și în câmpurile noastre, ca fiind mai bune și mai roditoare ca ale noastre. Nu! Din contră: precum s'a introdus în timpul din urmă ovėsul văratic numit și triumf, apoi cel negru și alte specii

mai bune, ca cum au fost cele cunoscute pe la noi, precum s'au procurat tauri și armăsari de un soi mai bun, numai ca să se mai îmbunătățească soiul vitelor noastre: așa trebuie să se facă încercările și cu sămănțele străine, ca pe unde pământul e mai bun și roditor, după-cum am zis, lucrul plugarului să fie răsplătit tot cu mai multă îmbelșugare.

Pentru-că ori-ce s'ar zice, nu e tot una a secera de pildă de pe un loc de câte 400 orgii pătrate 6—8 clăi de grâu de câte 20 snopi și apoi a scoate din acelea după treerat 10—12 măsuri de grăunțe mărunte, sau a secera tot de pe același loc 12—14 clăi de grâu, din cari după treerat se poți scoate câte 20—24 măsuri de grâu frumos și bobonat. În cazul din urmă economul pe lângă același lucru și oste-neală, este răsplătit cu un preț îndoit de grăunțe.

Să căutăm dară, cu deosebire în ajunul sămănăturii, să alegem totdeauna grăunțele cele mai frumoase, cari după-cum am văzut, au o înrîrîntă foarte mare asupra viitoarelor recolte.

Ioan Georgescu.

Rîia oilor.

Oaia suferă de trei feluri de rii numite cu nume latinesc: sarcoptică, psicoptică și symbiotică.

I.

Rîia sarcoptică.

Născută prin parazitul (vermele) sarcoptes scabies al oii, aceasta rie se arată pe cap, de unde cu vremea poate trece pe piept, pânțele, genunchi etc.

Începînd mai în todeauna prin buza de d-asupra, pe lângă nări, sau, deși mai rar, prin pleoape sau urechi, boala se întinde apoi pe față și pe buci.

Pe locurile atinse de rîie se formează un fel de beșicuțe ce se însoțesc de o mâncărime aprinsă, din care pricină animalul se scarpină de garduri, arbori, sau ori-ce alt corp tare.

Prin scărpinare, beșicuțele spărgîndu-se și rupîndu-se, zeama pe care ele o conțin se întinde în dreptul și împrejurul lor, unde prin uscare produce coji, pojghițe, lipite de piele. Numărul, mărimea și grosimea cojilor,

ține de vechimea boalei, așa că la oile cari sufer de mult timp, sau sînt lăsate necăutate, aceste coji, de culoare cam cenușie, îngroșate, ajung de acopere în întregime toată pielea feței, încât animalele se par că ar avea pe fața lor un fel de mască.

Când rîia se găsește într'o castfel de stare, în totdeauna pe lângă cap, și alte părți ale corpului, ca subțioarele, sub pânțele, chișițele, coatele, genunchii, etc, sînt cuprinse de boală, peste tot locul formîndu-se coji de aceeași culoare ca cele de pe față. Pielea rîiată se arată îngroșată, aspră, sgarîriată, crepată sîngerată chiar.

Neingrijită, oaia bolnavă slăbește din zi în zi, urechile i-se îngroașe, de asemenea și buzele, ceea ce o face că abia le mișcă, stînjînd-o la mîncare; pleoapele i se umflă, ear' ochii se înfățișează murdari, urduroși.

După cum am spus, cauza acestei rîii sînt sarcoptii, pe cari oile sănătoase îi iau dela cele bolnave, când trîesc la un loc cu ele, sau dacă se bagă în tîrle sau oerii în cari stă, sau au stat oi rîioase, sau când mîncă din același grătar, din care s'au hrănit cele rîioase, sau încă, prin frecare de corpurile de cari s'au scărpinat oile bolnave.

Omul poate căpeta dela oaie această rîie; capra de asemenea, dela cari apoi poate să o capete din nou oile. Alte animale nu se molipsesc.

Pentru a se face vindecarea, când rîia este la început, proaspătă, putem întrebuița unul din medicamentele următoare: pomadă de pucioasă (Helmerich), sau un amestec de părți de o potrivă de gudron și de săpun verde, sau mai bine ulei de cadcurat. După 2 sau 3 ungeri a părților bolnave, la răstimp de 24 ceasuri, cu una din aceste doctorii, de regulă animalul se vindecă.

Când boala este învechită, cojile prea groase, pentru a dobîndi lecuirea ei, este necesar a freca mai întăiu părțile rîiate, odată pe zi, câteva zile de-a rîndul, cu untdelemn sau cu untură de porc, spălîndu-se apoi bine cu apă și săpun, răcîindu-se în același timp ușor cu degetele sau cu o perie, cojile; după svîntare, se va aplica una din doctoriile zise.

Fînul, ogrinji și tot așternutul din oieria, în care au fost oile rîioase se vor arde sau se vor stropi cu un amestec de creolină și apă, cam două linguri de creolină curată la un litru de apă, scoțîndu-se în urmă afară, într'un loc pe unde nu umblă oile. Grătarul

— Al naibii lucru! — se gândiră boii și le tuna groaza până la oase.

Stăpănu când intră în casă isbucni în hohote... și rise-rise de să ținea de foale cu amîndouă mînilor! Nevasta se tot crucea.

— O certe-te sfînta cruce, nebunaticule! Ce ris te umflă două seri după olaltă? Ai tu ce ai și mie nu-mi spui... ba că asta nu-i frumos, ba că asta nu se cade! — și îi îndruga ea câte verzi și uscate și nu mai slăbea cu înfruntările...

— Da mai oprește-te o leacă, moară stricată că mă asurzesti! ori hodoragește-mi deți fă voia... doar te-i oprî până dimineață!

Când se făcu ziua albă sloboziră toate vitele în curte și cailor tot ei erau, boii însă numai ce sburdau, păreau că nu-și mai încap în pele de voioși ce erau, se măsurau în coarne și dau tîrcoale tot în jurul stăpănului să-i vază.

— Uite, uite minune! — zise nevasta mirată. — Mai eri crdeam că o să le ținem lumina și astăzi uite ce voie or mai apucat. S'au tăcut sănătoși dintr'odată.

— Pe bărbat eară îl taie risul. Și rise-rise acum cât nu rise în două seri la olaltă. Și hohotele lui erau cătran pentru nevastă. Vorba hăluia: »Ce-i prea mult nu-i sănătos!«

— Și risu ăsta era mult din cale afară! — Două seri se amări ficatul în biata nevastă, da acum părea, că toată fierea i-s'a vîrsat, că se puse cu gura pe bărbat de tuna și fulgera prin curte...

— Ca ăsta-i bărbat! că tot tînueste dinaintea muierii... că știe el ce știe... că el bucuros și-ar vinde muieria și-ar tăcea mut... și îi cetera multe — multe... câte-s pe lună și pe stele... și alta și nimic, că dacă el nu-i va spune de ce l-a apucat risul nebunatic, cu ea nu va ave o zi bună... că pită și sare de pe un tier cu el nu va mai mânca.

— Muieră bună! mai tacă-ți gura că m'ai lătrat destul ori nu te-ai săturat de melițat?

Da avea ea pace? Hodoronc-tronc! de să luă de o groază bietul bărbat.

— Oare să-i spun? s'o împac? stă în gîndele. Și dacă oiu muri? Tot atăta! Știu că n'o să fie mare pagubă de mine...

Și pe când se frămîntă el mai tare cu gîndul »să-i spună ori să nu-i spună«, eacă strigă cocoșul: »Cucurigu?« și ca la boambe de cucuruz așa se adunară în pripă toate găinile și cu capetele plecate se învîrteau în jurul cocoșului. Atunci cocoșul prinse a bate la găini pe rînd: »Na!« ție pentru aia... ție pentru cea de ieri! — și așa la fiecare i dete pedeapsa. Apoi zise cu mîndrie ridicîndu-și capul și bătînd din aripi?

— Vreau numai să arăt că eu câte muieri am și sînt stăpîn pe ele. Gazda meu numai una are și și aceea stă să-i sară în cap.

— Atăta fî de ajuns ca să se cumînțească bărbatul. Prinse în grabă măciuca și mi-o măsură de trei ori pe spatel nevăstății.

— Na! dacă vrei să știi tot sfatul bărbatului!

Și credeți d-voastră că a mai zis nevasta noastră »circ?«

Emil V. Degau.

și toate lucrurile din oerie ca și păreții ei, se vor spăla bine cu leșie fierbinte și apoi cu apă cu creolină, și numai după-ace se vor face aceste, se va permite intrarea oilor mai din nainte sănătoase, sau tămăduite, în ea.

Irimia Popescu,
medic veterinar.

Strechea.

Strechea sau sclepsul (*osterus bovis*) are mărimea unei albine și seamănă încâtva cu aceasta. Trupu ei e përos, de culoare pistriță, ear' lungimea ei este cam de un centimetru. Capul ei este lătăret, aripele și picioarele negricioase, ear' în partea dinapoi a trupului are o țevă, cu ajutorul căreia apoi își poate vëri ouele sale în decursul verei pe spinarea vitelor. Ouele acestea sânt lungărețe, albe și numai la un capët au un punct negricios.

Strechea trece și ea ca toate insectele prin schimbarea așa numită metamorfosă, și anume: din ouele, pe care le depune femeiușca în decursul verei pe spinarea vitelor, se desvoaltă acolo peste iarnă niște coși sau vermuleți de culoare albă-surie cu capul negru. Coșii numiți după-ace s'au desvoltat de ajuns sânt de câte doi centimetri de lungi și au o gură foarte ageră, cu ajutorul căreia apoi sug sucul din spinarea vitei, așa că aceasta în cele din urmă slăbește vëzënd cu ochii. Încă de când îi pune femeiușca în piele, ei își lasă acolo o rësufătoare, prin care apoi pot rësufia aerul de lipsă pentru susținerea vieții lor.

Dacă coșii vitelor se lasă pe spinarea acelor neatinși, ei se desvoaltă și cresc acolo până prin Maiu sau Iunie. Atunci es de sineși afară și căzënd jos de pe spinarea acelor se îmbracă într'o scoartă mai groasă, adecă se prefac în nimfe sau păpuși și în starea aceasta stau câte patru săptămâni. Din minfele acelea se desvoaltă apoi după patru săptămâni viitoarele strechii, bărbătuși și muierușe, cari încep apoi din nou în decursul verei a'asi depune ouele lor pe spinarea vitelor.

Vitele cornute, cu deosebire cele albe, au frică nespuse de mare de streche, așa încât numai auzindu-i sunetul ei îndată pun coada pe spinare și fug mâncând pământul, pentru-că împunsătura ei în piele, până-când își vîră ouele acolo, e împreunată cu multă durere și usturime.

Economul harnic va visita deci din când în când vitele sale și pe spinare și îndată-ce va vedë umflături pe spinarea lor, va încerca tămăduirea acelor. Prin Ianuarie și Februarie coșii sânt desvoltați binișor, atunci unii economi îi apasă cu degetele cele mari și coșii plesnesc apoi afară din piele. Dar' prin o asemenea apăsare vitele sânt espuse la niște dureri prea mari, de aceea unii cearcă încă de pe toamnă de a-i scoate prin o asemenea apăsare.

Pentru a feri vitele de streche, unii economi ung spinarea acelor cu apă sărată sau cu un fel de unsoare de pește, sau că într'un pătrar de unsoare de pește, mai amestecă încă o jumătate litru spirt de vin și patru decagrame de peatră pucioasă, cu cari apoi în toată săptămâna ung câte-odată spi-

narea vitelor pe timpul de vară când sânt la pășune. Dacă însă nu s'a făcut aceasta peste vară, atunci se poate face încă și pe toamnă și anume: se ia ceva terpentin mai subțire și cu ajutorul unei pene de găini se unge bine spinarea vitei pe unde se vëd umflăturile după-ace mai ântăiu s'a tăiat përul. Dacă vedem, că nici aceasta nu ajută, atunci lângă douë decagrame de terpentin mai adaugem încă zece decagrame uleu de in și un decagram acid sulfuric și cu amestecătura aceasta apoi ungem coșii vitelor, după care ungere cei mai mulți se nimicesc.

La toată întempleră economul harnic se nu lasă prea mult, ca vitele sale să se umple de coși, căci prin aceea sufer prea multe dureri și slăbesc, ci se sc folosească de toate mijloacele ca aceia să fie delăturați și stîrpiți de pe spinarea lor.

Despre testament.

Am amintit în nrul trecut, că dl Dr. Valer Moldovan, avocat în Turda, a scos în tipar o broșură despre testament (Explicarea art. de lege XVI. din 1876). Broșura a apărut în biblioteca poporală a »Asociațiunii« (Prețul 30 bani) și are următorul cuprins:

Despre testament. Introducere. — Despre testament și contract de moștenire în genere. — De câte feluri sânt testamentele? — Cine are drept să-și facă testamentul? — Testamentul privat făcut în scris. — Despre martori. — Despre testamentele verbale (făcute prin graiu viu). — Despre testamentele privilegiate. — Despre testamentele private depuse la notarul public. — Despre testamentele publice. Despre testamentele comune și despre contractele de moștenire. — Cum se poate strica un testament? — Câteva exemple din diferitele feluri de testament. — Incheiere.

Dăm din aceste capitole despre:

Testamentul privat făcut în scris.

Legea spune apriat, că la orice testament privat făcut în scris, dacă cel-ce își face testamentul îl scrie și subscrie el însuși, sânt de lipsă numai doi martori, altcum patru. Așadar' și testamentele în scris sânt de douë feluri, anume: de acele, la cari se cer numai doi martori și de acele, la cari sânt de lipsă patru martori.

Fiindcă știm din însuși graiul legii când sânt de lipsă numai doi martori adecă atunci, când testamentul e scris întreg și iscălit de însuși mâna celui-ce lasă averea, vom ști și aceea, când trebuie patru martori.

Anume patru martori trebuie:

1. Când cel-ce lasă averea, își pune numai iscălitura sub testamentul scris de mână străină.

2. Când cel-ce lasă averea, din cauză, că nu știe scrie și ceti, — cum se zice — trage cruce, adecă pune degetul pe crucea dinaintea numelui seu, scris de altul.

Mai este încă o deosebire între testamentele făcute în scris, și anume la testamentul scris și scris de însuși mâna celui-ce lasă averea, precum și la testamentul care e numai scris sau iscălit de el nu e lipsă ca martorii

să știe ce e scris în testament. Bunăoară, cel-ce lasă averea vrea să nu știe nime, că el cui o lasă, ca să nu facă supărare între neamuri. Aici așadar' e destul, ca cel-ce vrea să-și facă testamentul, să chieame la el doi martori și arătându-le scrisoarea să le zică: »Vedeți scrisoarea aceasta? În ea se cuprinde voința mea din urmă«. După cari apoi îl subscrie el și martorii, cari mărturisesc în scris, cum-că în scrisoarea aceea se cuprinde testamentul celui-ce l-a scris înaintea lor.

Tot astfel, când testamentul e scris de mână străină, cel-ce lasă averea chieamă la el 4 martori, înaintea cărora asemenea declară, că scrisoarea pe care o are în mână, e testamentul lui. Apoi o subscrie în fața martorilor, cari și ei își pun numele la capëtul testamentului sau pe foaia din afară. Dacă însă, cel-ce își face testamentul, nu știe nici scrie nici ceti, nu e destul, ca el să arete scrisoarea gata în fața altor patru martori și să zică, că acela e testamentul lui, ci trebuie, ca scrisoarea aceea să se și cetească. De aceea e de lipsă că atât martorii, cât și cel-ce-și face testamentul, să priceapă limba în care e scris testamentul.

Voiu lua acum pe rînd toate soiurile aceste de testament și voiu arăta la fiecare pe larg cum trebuie făcut dela început și până în capët:

1. La facerea testamentului cu doi martori, înainte de toate e de lipsă ca cel-ce-și face testamentul să-l scrie el cu mâna lui.

După-ace a gătut cu scrisul chieamă doi martori și dacă vrea le cetește acestora întreg testamentul, dacă însă vrea ca martorii să nu știe ce se cuprinde în el, le spune martorilor cam următoarele:

— »Scrisoarea aceasta scrisă și scrisă de mâna mea cuprinde voința mea din urmă, sau testamentul meu«.

Dacă testamentul încă nu ar fi scris, atunci e de lipsă ca să-l subscrie în fața martorilor. După aceea vine declarația martorilor, cari dovedesc că cel-ce i-a chieamat le a arëtat scrisoarea despre care a zis, că e voința lui din urmă și că în fața lor și-a iscălit numele sub scrisoare.

Când martorilor li-se arată un testament scris și iscălit gata de mâna celui-ce-și lasă averea, numai atâta au să dovedească, că cel-ce-și face testamentul, în ființa de față a amëndurora le-a arătat scrisoarea despre care a zis, că ea cuprinde voința lui din urmă iscălită de mai nainte cu propria lui mână. După aceasta apoi urmează »datul testamentului«, adecă punerea anului, luni și a zilei, când s'a făcut și a locului unde s'a făcut testamentul.

Lucrul acesta de altcum e neapërat de lipsă la toate testamentele, ori de ce soiuri ar fi.

Un testament, despre care nu se știe când și unde s'a făcut, nu are nici o valoare, nu-i bun de nimic.

2. Tot cam astfel se face și testamentul, care e scris de o mână străină, dar' e iscălit de cel-ce-și face testamentul. Numai cât aici sânt de lipsă patru martori. Și aici se poate

ca martorii nici să nu știe ce se cuprinde în testament, e destul, dacă cel ce 'i-a chemat, ca să-și facă testamentul, în fața lor spune, că scrisoarea iscălită de el e testamentul lui.

După aceasta martorii adaugă din partea lor în testament, că cel-ce 'și-a făcut testamentul în fața lor le-a arătat scrisoarea aceasta despre care a zis, că cuprinde voința lui din urmă. Mărturisirea aceasta a martorilor făcută pe testament — adică sau în capătul lui sau pe fața din afară a lui, o subscriu toți martorii. Apoi se scrie data, adică locul unde, și timpul când s'a făcut testamentul.

Dacă cel-ce-și face testamentul încă nu l-a fost iscălit, până a nu se aduna martorii, atunci e dator să-l iscălească în fața celor patru martori, cari trebuie apoi să mărturisească, că testamentul a fost iscălit în fața lor.

Precum am spus la testamentul cel cu doi martori, și aici cel-ce-și face testamentul poate dacă vrea să-l cetească înaintea martorilor. Inse aceasta nu e de lipsă, și testamentul va fi bun și dacă nu s'a cetit.

3. În urmă sunt testamentele făcute de un om care nu știe nici scrie nici ceti, sau de un om care știe scrie, dar' bună oară din cauză, că-l doare mâna dreaptă nu se poate iscăli pe testament.

Aici legea pretinde apriat, ca testamentul să se cetească înainte de-a fi iscălit. Dacă nu s'a cetit, nu are nici o putere și se poate strica. Așadar prin aceasta se deosebește de celelalte soiuri de testamente. Aici martorii trebuie neapărat să știe, că ce se cuprinde în scrisoare.

Testamentul acesta se face în modul următor: Cel-ce vrea să-și facă testamentul, trebuie să-și caute un om care să-i facă scrisoarea, să-i pună pe hârtie voința lui din urmă, adică toate hotărârile cu privire la avere.

Când e gata scrisoarea, trebuie să cheme patru martori. Unul din ei poate fi și cel-ce a scris scrisoarea.

Fiind toți patru martorii de față, unul din ei, care știe ceti și scrie, trebuie să cetească scrisoarea cu glas înalt, așa, ca toți martorii să o înțeleagă.

De aceea e de lipsă, ca testamentul să fie scris într-o limbă, pe care o pricepe, atât cel-ce își face testamentul cât și toți martorii. Așadar, dacă testamentul e făcut în limba română, toți trebuie să priceapă limba aceasta. După ce s'a cetit testamentul, cel-ce-și-l face trebuie să declare tot înaintea martorilor, că scrisoarea, ce s'a cetit cuprinde întru toate voința lui din urmă, adică testamentul lui.

Acum urmează iscălirea testamentului. Anume unul dintre martorii, cari știu scrie și ceti, trebuie să iscălească sub testament numele celui-ce testează averea, ear' acesta pune degetul pe cruce

După ce s'a făcut aceasta, martorii trebuie să dovedească tot pe testament, că tot ce cere legea s'a făcut întocmai. Așadar ei trebuie să dovedească, că testamentul s'a cetit în fața lor, că cel-ce își face testamentul, 'și-a pus degetul pe crucea de lângă numele lui

iscălit de unul dintre martori. Apoi se iscălesc și martorii. Numele celui-ce nu știe scrie il iscălește celalalt martor, care știe scrie, ear' acesta pune degetul pe cruce.

Și la testamentele acestea, e neapărat de lipsă să se scrie data.

Mai trebuie să amintesc ceva desmodul, cum trebuie făcute testamentele în scris atunci, când cel-ce își face testamentul atâtea are de spus, încât nu încap toate pe o coală de hârtie, ci testamentul se scrie pe două sau mai multe coale.

În privința aceasta legea încă a fost cu luare aminte, și s'a îngrijit, ca să nu poată face nime înșelătorie. Pentru-că e tare ușor, ca cineva la un testament din trei sau patru coale să scoată frumușel o coală din mijloc, și să pună alta în locul ei, în care a scris ce a vrut el.

De acea legea zice, că îndată ce testamentul vine scris pe mai multe coale de hârtie, coalele acestea trebuie cusute cu ață, ear' pe capetele aței, cel-ce își face testamentul precum și unul dintre martori, trebuie să-și pună pecetea așa, ca nimenea să nu poată desface ața și coalele.

Negoț cu prune.

Atragem luarea aminte a celor-ce voiesc să facă negoț cu prune, asupra următoarelor:

În comuna noastră Șarpatoc lângă Sighișoara roada de prune în anul acesta e foarte bună. Deci în numele locuitorilor noștri Români de aicea viu a mă ruga de întreprinzătorii (cumpărători) români din diferite părți, cari se ocupă cu acestea, a se angaja și la comuna noastră pentru a cumpăra din aceste poame, cari sunt foarte frumoase și de o mărime deosebită, căci soiul de prune al grădinilor din Șarpatoc escelează în întreg ținutul acesta. Și se află de două soiuri întâiu sunt așa numitele »Bistrițe» de mărimea nucilor, și care se curăță de pe simbure, apoi sunt de cele numite »grase», cari nu se curăță de pe simbure, însă au dulceața mierii.

Noi dispunem și putem vinde din această roadă din vara prezentă până la 1000 ferdele.

Așadară pentru ca roada atât de folositoare și frumoasă să nu treacă din mâna Românilor în câștigul și folosul speculativ al străinilor, ba chiar al Jidanilor, cari voiesc a le arvuni (ceea-ce eu n'am lăsat) rugăm prin aceasta pe cumpărătorii români, cari se ocupă cu astfel de economie de câștig, ca să se adreseze subscrișului cu posibilă grabă spre a ne putea acomoda întru vinderea acestor poame.

Fac cunoscut totodată, că doritorii de-a cumpăra poamele din vorbă pot fi pe deplin convinși și siguri cum că cu aceste produse se vor folosi prea bine și nu vor păgubi prin cumpărare, ci un bun câștig vor putea avea, ori le vor cumpăra pentru facerea de rachiu, ori pentru copt (uscat), ori pentru a le vinde crude în piață, sau a le lifera în străinătate.

Șarpatoc, p. u. Segesvár (Sighișoara).

Moise Flittér,
paroch.

Știri economice, comerc., jurid., industr.

Cail din Ardeal. Cetim în foile din România următoarele: La 18 August s'a deschis la Casin, jud. Băcău, marele târg de vite anual. Din Transilvania s'au minat un mare număr de cai, prin vămile veterinare Oituz și Palanca.

Boale de vite în Bucovina. În Bucovina, după cele mai noi date sunt următoarele boale de vite: rapciuga, rîia și brîncă porcilor.

Esport de vite din România. Casa d'Amelio din Galați au esportat pentru insula Malta 176 de bui mari și grași. În curând se vor face mari esportări de vite din România pentru Italia.

SFATURĂ.

Păcura nu e bună pentru un ferul. Mult se folosește încă vâpsirea ferului cu păcură, pentru a-l feri de rugină, dar' prin aceasta se ajunge tocmai la un rezultat contrar. După constatarea mai multor ingineri de seamă la schimbările de temperatură se formează o apă de păcură, conținând niște săruri (săruri amoniacale), cari atacă ferul. Multe fabrici cari construiesc mașini cu vapor, au oprit cu deservire vâpsirea cu păcură a metalelor și au înlocuit-o prin ulei de in ferbinte.

Cultură de toamnă. Cum ne putem folosi mai bine de pământurile agricole în Iulie sau August, după-ce am strîns bucatele?

În unele țeri se samănă rădăcini, cum sunt napii de miriște ori plante de nutreț cu roadă repede; aceste plante pe toamnă sau în cursul iernii dau hrană vitelor; sau mai simplu sămănăm plante, cari se îngroapă ca îngrășământ verde, cum e muștarul alb.

Această cultură de toamnă are un folos îndoit: asigură hrana vitelor sau ne dă un supliment de îngrășare pentru pământ și în acelaș timp împiedică perderea nitraturilor, cari se produc în solurile necultivate în acest timp al anului.

Pe miriști putem sămăna napi (napul lung de Alsacia și cel cu pielea roșie de Palatinat (10—12 kg. pe h.); broșbele (3—4 kgr. pe h.); muștarul alb (12—15 kg. pe h.); cucuruzul de nutreț (100 kg. pe h.). Sămënța lor e ieftină. Sămēțele de leguminoase sînt scumpe. Atragem luarea aminte a agricultorilor români asupra acestei culturi de toamnă, ca adică în acelaș an să ia 2 roade de pe locuri.

FELURIMI.

Cât costă alegerea de Papă. Acum, cu prilejul alegerii Papei întrebarea asta e foarte actuală. În adevăr, cât costă o alegere de Papă? Căci știut este, că speșele le supoartă Vaticanul. Alegerea lui Leo XIII a costat 492,125 franci, cea a lui Piu XIII 638,510 și alegerea lui Gregoriu XVI 723,631 franci.

La moartea lui Piu IX, Camerlengo era răposatul Papa Leo XIII, care a redus speșele la 150,000 franci. După un obicei vechiu noul Papă le dă ceremoniarilor și servitorilor câte o cinste.

Gregoriu XIV, a dat 15,000 taleri cinste. Leo XIII a redus și suma asta la 5850 taleri, cea ce multă vreme nu o uită cei din Vatican. Cât a costat cea mai nouă alegere nu se știe încă.

CRONICĂ.

Sfințire de biserică. Comitetul bisericei gr. cat. din Sănoșef invită la actul sfințirii bisericii nou edificată de acolo, care se va împlini Viueri în 28 August 1903, la prasnica Adormirii Preacuratei Fecioare. După sfințire urmează banchet și petrecere.

Sfințirea petrei fundamentale a bisericei gr. cat. din Bârla, (comit. Bistrița Năsăud) s'a săvârșit în 21 Iunie c. prin mai mulți preoți, în frunte cu vrednicul protopop al Bistriței, Gerasim Domide. La actul sfințirii au cântat coriștii din Soimuș, sub conducerea învățătorului Basiliu Baciu.

După sfințire preoții s'au întrunit în conferență, ear' apoi oaspeții au fost găzduiți la masa ospitală a dlui preot local N. Timar. Fiind și musică. s'a încins și o scurtă petrecere cu joc, în grădina școlii, unde corul dlui Baciu a înveselit oaspeții cu câteva cântece naționale.

La sărbarea aceasta au fost de față și mulți țărani, atât din Bârla, cât și din satele dimprejur.

Cas de moarte. Noul episcop al Lugojului, Il. Sa Dr. Vasile Hossu a suferit o grea lovitură. Duminecă, în 16. August c. și-a pierdut pe buna s'a mamă, care a răposat aici în Sibiu, unde era în grijă medicală. Familia a publicat următorul anunț funebru:

Copleșiți de durerea despărțirii, dar' înțăriți prin sperarea revederii într-o viață de veci, facem cunoscută mutarea dela cele trecătoare la cele eterne a prea iubitei și doioasei noastre mame ved. Maria Hossu născ. Szebenî întemplată Duminecă în 16 August 1903, în Sibiu, în etate de 63 ani, după primirea deslegării preoțești spre înfățișare cu răspuns bun la înfricoșata judecată a Domnului nostru Isus Christos. Osămintele pământesti ale neuitatei noastre repausate se vor transporta la Murș-Oșorheiu, unde se vor așeza, întru așteptarea învierii de obște, în cimiterul nostru parochial greco-catolic, Marți în 18 August 1903, la orele 11 din zi, pe lângă solemnitățile rituale ale sfinteii noastre biserice greco-catolice. Fie-i partea cu Dreptii și amintirea binecuvântată! Elena cu soțul seu Ioan Cirlea și cu fiul lor Aurel. Vasilie, episcopul Lugojului.

Stipendii pentru țărani. Institutul de credit »Ardeleana« din Orăștie, a votat — precum scrie »Libertatea« — din venitul anului trecut 600 coroane pentru a trimite 3 țărani la școlile economice, anume doi la școala de grădinarit din Turda și unul la cea de vințelari din Aiud. Fiecare va primi ajutor de câte 200 cor. pentru a se pute întreține acolo la învățătură, care ține 4—6 săptămâni. Ceice ar dori a merge la acele școli în toamnă sau spre iarnă, să se adreseze direcțiunii »Ardelenei« pentru a primi ajutor.

Cumpărare de cai. Zilele aceste a plecat din București în Ungaria o comisiune compusă din d-nii colonel Boteanu, maior veterinar Călinescu și maior Goroneanu, spre a cumpăra cai pentru cavaleria română.

Țarul naș. Maria, princessa de coroană a României e în așteptarea unui îmbucurător eveniment familiar. Familia regală română a rugat pe Țarul să boteze pe noul născut. Să spună, că Țarul nu a respins rugarea și să crede, că va merge în persoană la București. Lucrul nu e încă deplin sigur. În cas dacă Țarul nu va merge la București, naș al noului născut, prinț sau princessă, va fi regele Carol

Impotriva Țarului. Din Cracovia se scrie că în Petersburg se vorbește, că ofițerii din regimentele de gardă au înminat țarinei văduve o rugare, invitând-o de a lua în mână sa guvernul, de oare-ce Țarul n'ar fi în stare s'a domine dificultățile ce s'a ivit Țarina văduva a predat rugarea țarului Nicolae Ofițerii conjurați au fost arestați.

Din temniță Mercuri a eșit din temnița de stat din Seghedin redactorul ziarului »Kronstädter Zeitung«, Herman Schroff. Densul a stat 5 luni în temnița de rënd din Târgul-Murșului și 5 luni în temnița de stat din Seghedin.

Roadă. Conform raportului ministrului de agricultură roadă anului curent e mai favorabilă, de cum se aștepta, dar' totuși mai slabă ca în anul trecut. Roadă probabilă a grâului va fi de 7.19 măji metrice pe jugăr laolaltă 40.6 milioane măji metrice. Recolta săcării va fi, probabil, de 6.46 măji m. pe jugăr, laolaltă 12.23 milioane măji metrice. Recolta orzului va fi, probabil de 7.85 măji m. pe jugăr, laolaltă 13.10 milioane măji metrice. Ovės va fi, probabil 6.83 măji m. pe jugăr, laolaltă 11.70 milioane măji metrice. Cucuruzul se desvoaltă favorabil; numai pe locuri nășipoase și mai ales pe șesul cel mare al Ungariei a început a se usca din cauza lipsei de ploaie.

Emigrări din Maramureș. În comitatul Maramureș s'au dat în Iulie 198 de pașapoarte pentru străinătate. Din aceste pentru America au fost 96, pentru România 100 și 2 pentru alte țări. Cele mai multe pașapoarte s'au dat în cercul Vișeuului, locuit mai cu seamă de Români.

Tornado în insula Iamaica. Tornado numesc Spaniolii un orcan grozav. Un astfel de tornado a bătuit zilele trecute în insula Iamaica (America). Sate și orașe au suferit pagube uriașe. În orașul Port-Antonio s'au dărâmat toate casele, afară de șase. Sânt 70 de morți și peste 600 de răniți.

Fejérváry — șef de gardiști Foia »Alkotmány« scrie, că șeful gardiștilor ungari, prințul Aloisiu Eszterházy va abzițe din postul seu și în locul lui va fi numit de șef baronul Fejérváry, fostul ministru de honvezi.

Sânt iubiți. Cadetii de honvezi, cari au absolvat anul al treilea la academia Ludovica, au făcut în frunte cu profesorii lor, o călătorie în Dalmația. Sosind în 10 I. c. în Raguza, au fost huiduiți de locuitorii Croați și erau să fie bătuti, dacă nu-i apărau gendarmii, cari au imprăștiat poporul adunat. Honvezii au fost petrecuți tot de gendarmi până la port. — Sânt mult iubiți pretutindenea Ungurașii nostri.

Focuri. Marți după-ce au plecat oaspeții adunării generale a »Asociațiunii« din Baia-mare, s'a iscat un foc, care a nimicit 12 case. Focul numai cu mari efortări a putut fi stins.

— Din Curtici (lângă Arad) i-se vestește »Trib Pop.« că Duminecă dimineața, s'a aprins un stog de grâu pe câmp. Focul s'a lătit într-o clipă, mistuind tot grâul locuitorilor Petru Dărăbuț, Vasile Don, Dănilă Urs și Vasilie și Pavel Morar. Paguba se urcă la mai multe mii, și ce e mai trist: nici unul dintre acești țărani nu și-au avut asigurat grâul.

Cu acest prilej nu putem întrelăsa să indemnăm pe țărani nostri pe pretutindeni să și asigure grânele în contra focului, ca în cas de nenorocire să nu și peardă tot rodul unui an de muncă. Li indemnăm să se adreseze în rindul întâiu la banca românească de asigurare »Transilvania« în Sibiu, sau la filialele ei din Arad, Cluj, Timișoara etc. cari asigură pe lângă premii foarte mici

La temniță. Joi săptămâna trecută, scrie »Tel Rom.« a fost inmanuat dlui T. V. Păcățianu ordinul ministrului de justiție, prin care i-se face de datorință a se presenta în 10 Septemvrie n. c. înaintea inspetorului temniței de stat din Seghedin, pentru a și începe pedeapsa de șase luni, dictată în procesul pentru »Cartea de Aur«, volumul I.

Acum dintre ai nostri mai sânt acolo domnii Victor Lazăr și George Mohan, pe când Balteș e întemnițat în Cluj.

Din Cojocna ni se scriu următoarele: În comuna noastră Cojocna credincioșii gr. cat. aveam o biserică foarte mică de lemn, dar rinduindu-ne bunul D-zeu un preot harnic adevă pe prea on. domn Ioan Heteșgan, ca protopop și preot în loc, îndată după venirea dînsului, în anul 1902 a ținut o adunare de popor, în care ne-a îndemnat și sfătuit, ca să ne zidim biserică de piatră, ceea-ce noi împreună cu Domnia Sa am și gătat încă în anul trecut, făcând o biserică spațioasă și foarte frumoasă. Prea on. do nn. protopop ne-a promis că dacă ne vom face o icoană a Maicii Domnului, ca biserica se poată fi de mănăstire, ne va face procesiune ca la mănăstirea dela Nicula, atât la Adormirea Maicii Domnului, cât și la Naștere. S'au și aflat un bun creștin și a făcut icoana pe spesele lui, care a costat aproape 300 cor. Prin aceasta facem cunoscut onoratului public, să iee parte la procesiunile ce se vor face la sărbătorile Maicii Domnului, atât la Adormire cât și la Naștere.

Un membru din curatoriat.

În afacerea macedoneană. Regele Angliei, după cum scriu unele foi, va visita, după ce va isprăvi cura la Marienbad, pe împăratul Austriei și pe Țarul Nicolae, cu cari va căuta să stabilească un nou program de înțelegere, privitor la afacerea macedoneană.

Dare de seamă și mulțumită publică. Pentru înfrumșetarea bisericei din Biertan au contribuit următorii credincioși, aflători în America:

Ioan Petri, Hundorf, 2 dolari; Anica Petri, Saveta Bărză, Biertan, fiecare câte 1 dolar; Ieronim Petri, Florica Petri, Anica Petri, Safta Petri, Chifor Petri, George Curuț, Mihailă Curuț, Ioan Curuț, Văsai Todor, Ilă Mărcuș, Ioan Minca, Săvu Lup, Ilie Petri, Patrichie Petri, Stefan Petri, Anica Petri, Dionisie Văsaiu, Chiră Văsai Istina, toți din Hundorf Nicolae Voicu, Ioan Banciu, Ioan Precup, toți din Fofeldea, fiecare câte 25 cenți Ioan Savu, Hașfalău, 10 cenți; Gy rti Ignacz, Ioan Ponciu, Mihailă Morariu, Nicolae Coman, fiecare câte 25 cenți; Ioan N Coman, Boldogări József, Gergely János, toți din Hașfalău, fiecare câte 20 cenți; Ioan Coman, Ferencz Szabó, Nemet Mihály, fiecare câte 10 cenți; Nagy Elek, Nemet Lajos, toți din Hașfalău, fiecare câte 5 cenți; Nicolae Ilioviciu, Costea Constantin, Dumitru Ursu, Nicolae Medrea, Ioan Todor, Iosif Brândușa, Ioan Dop, fiecare câte 25 cenți; Ambrosie Dălbăa, 50 cenți; Aurel Tătar Constantin Păreșu toți din Dăueș, fiecare câte 20 cenți; Vasilie Săbu, Dumitru Udrea, Petru Săntea, Istrate Șncu, Stefan Nirec, fiecare câte 25 cenți; Demeter Ioan, Ioan Pășcaș, Biriș Vasilica fiecare câte 10 cenți; Vasilica Bălgrăzan, 25 cenți; Ioan Roman, 10 cenți; Nonic Vițalariu, Nicolae Șancu, toți din Ibașfalău, fiecare câte 20 c.; Matteiu Tmar, Mihailă Precup, fiecare câte 25 cenți; Pavel Vișean, George Neagu, Avram Vulcu, Ilarie Precup, Ioan Marta, Pavel Opriș, toți din Pianul-superior și inferior, fiecare câte 10 cenți; Lazar Manta, Lazar Hofner, Stefan Moldovan, Z harie Hofner, Michail Șonex, toți din S ghșoara, fiecare câte 25 cenți; Hotea Ioan, 40 cenți, Nicolae Gligor, Silvestru Dârloșan, Ioan Dârloșan, fiecare câte 25 cenți; Ioan Duda, 20 cenți; Ionită Aidea, Ioan Dângulea, toți din Erneașăsească, fiecare câte 15 cenți; Zaharie Fleșar, Nicolae Fleșar Nicolae Gherman, fiecare 25 cenți; Emilian Ispas, 15 cenți, George Oprea, toți din Stăna, 10 cenți; Ioan Morariu, 25 cenți; Ioan Șerban, 15 cenți; Nicolae Filip, Găinar, 25 cenți; Ioan Bucur, Lancrăm, 15 cenți; Bleahu George, Alma, 25 cenți; Martin Müller, Nonuț Pop, toți din Sântioana, fiecare câte 25 cenți; Daniil Albu, Lancrăm, 10 c.; Mihail Kis, Ioan Kis, toți din Feriház, fiecare câte 15 cenți; Pavel Robu Vasilie Rotariu, Șard, Victor Șerban, Lepindea, Filon Holom, Ioan Russ, Varolea, fiecare câte 25 cenți; Johann Weber, 15 cenți; Bartolomeiu, Saios, Ioan Stefan, Feleag, Răduț, Bălgăzan, Ibașfalău, Nicolae Maier, Ernea, fiecare câte 25 cenți. Colectant George Curuț. (Va urma).

Un nou prinț. La încheierea foii primim știrea, că principesa Maria a României a născut Marți la Sinaia un băiat. Prințul Ferdinand a avisat pe regele; noului născut i s'a dat numele de Nicolae.

Ministerul de război a dat ordin de sau tras 101 tunuri, stabilimentele militare au fost iluminate, ear' seara s'a făcut o retragere cu făclii.

La fondul de 20 bani, întemeiat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Nicolae Nicola, paroh în Albac Arada, 1 cor.; Vasile Goldiș, secretar consist. în Arad, 20 bani; parochul Ioan Muntean și soția sa Paraschiva din Agêrbiciu, 1 cor.; Ioan Socaciu, prof. în Brașov, 20 bani și Vic Tordășianu, 20 bani.

Esposiția industriașilor din Sibiu, deschisă Sâmbătă în »Gesellschaftshaus« a reușit foarte bine. Esposiția e bogată. Numărul esponenților este 291 cu o mare mulțime de obiecte, din toate soiurile de meserii. Intre esponenți sânt și câțiva măestri români cu obiecte frumoase. În tipografia V. Krafft a eșit catalogul tuturor esponenților și al obiectelor espuse.

De-ale colonisărilor. Zilele aceste a sosit ordonanța ministrului agriculturii, prin care se retrage abuzarea contractelor de pășunat ale erarului cu comunele Margina, Sințești, Bătești etc. din Bănat.

Va să zică deocamdată nu se va face colonia proiectată între Făget și Margina.

Din Sêrbia mereu se răspândeesc știri curioase d'spre stările de acolo și despre noul rege. Astfel o știre mai nouă spune, că 32 dintre oficerii, cari au luat parte la conjurațiunea contra regelui Alexandru și a reginei Draga, au ținut o conferență secretă, în care au adus regelui Petru imputări de nerecunoștință.

Se zice că dinșii ar poseda un act scris prin care regele Petru ar fi cu totul în mâinile lor.

Cu câteva săptămâni înainte de uciderea regelui Alexandru și a reginei Draga Petru Karagheorghievici ar fi trimis ministrului Gencici o declarațiune scrisă, prin care promitea iertare pentru cazul când regele domnitor ar fi fost ucis, ear' el ales rege.

Știrea aceasta însă se desminte, fiind toată o scornitură.

Scenă înfiorătoare. În Wallace (Anglia) s'au ciocnit în una din zilele trecute 2 trenuri. În unul erau animale sêlbatiche: lei, tigri, elefanți, cămile etc. (proprietatea unui circ), în celalalt numai călători. Au rămas morți 21 oameni și răniți greu 30. Au murit și multe animale sêlbatiche. Scena era înfiorătoare. Urletele leilor și tigrilor erau însoțite de vaețele de durere ale oamenilor răniți. După ciocnire vagoanele au luat foc și au fost mistuiți de flăcări oameni și animale la olaltă. În invălmașala grozavă numai elefanții nu și-au pierdut cumpêtul, ci au luat și ei parte la munca de salvare, și au mântuit pe mulți oameni de moarte sigură. Mai mulți lei și tigri au scăpat în pădurile din apropiere.

Greva dela Anina, despre care am dat știre mai înainte, nici până azi n'a încetat. Direcțiunea minelor de acolo, în loc să împlinească cel puțin în parte cererile muncitorilor, a dimis 150 muncitori, ceea-ce a produs mare amărăciune în sinul muncitorilor. A mai venit la fața locului încă o companie de soldați, ca să susțină ordinea. Până acum muncitorii sânt în liniște.

Petreceri.

In M. Uioara.

Tinerimea română din Murêș Uioara și împrejurime aranjează în 28 August n. în pavilionul de vară a hotelului »Erial« din M. Uioara o petrecere de vară. Inceputul la orele 7¹/₂, seara. Venitul curat se va da pentru edificânda biserică română din Murêș-Decea. Președintele comitetului aranjator e dl. Nicolau Galea

In Sânpetru.

Inteligența română din Sânpetru de-Câmpie va aranja Vineri la 28 August st. n. a. c. (ziua adormirii P. C. V. Maria) cu ocașiunea adunării generale, a despărțimentului XV. (Mociu) al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« în sala școalei gr-cat. din Sânpetru, și pavilionul ocașional din curtea ei, o petrecere de vară. Venitul curat este destinat în favorul bisericeii. Inceputul la 7 oare seara.

Prețul bucatelor.

În Mediaș prețul bucatelor a fost: Grâu hectolitru cu 11 până 11 cor. și 50 b; Sêcara 7 50—8 cor. Orzul 8—8.50 pe hectolitru. Ovêșul 4.50—5 cor. Cucuruzul 9—9.50 cor. Crumpe 3—3.30.

În Lugoș Grâu prima calitate 12 cor. 80 bani; Grâu de mijloc 12 cor. 40 bani; Sêcară prima calitate 11 cor. 40 bani; Sêcară de mijloc 10 cor. 80 bani; Orz prima calitate 10 cor.; Orz de mijloc 9 cor.; Ovêș prima calitate 9 cor. 60 bani; Ovêș de mijloc 9 cor. Cucuruz prima calitate 12 cor. 40 bani; Cucuruz de mijloc 12 cor.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

D. N. S. în Petroșeni. Abon. d-voastră l-am comptat pe 1904.

I. O. în Sebeșul-sâs. Publicarea urmează în nrul viitor, la partea economică.

Maria din Câmpie. Mari mulțumite. În nrul de azi am luat notiță numai despre actul sfințirii. Observările dtale nimerite, privitoare la lux le vom publica în nrul viitor.

T. B. în Sârceel Sê află la noi; costă 1 Cor. și porto 10 bani. Trimite banii și 'ți-o expedăm.

I. Onofreiu, Hannibal (America). La cele întrebate 'ți-am respuns în o scrisoare

Proprietar, editor și redactor responsabil:

Silvestru Moldovan.

Tiparul »Tipografii« Iosif Marschall.

Fetițe de școală

se primesc în cuartir și vipt.

Informațiuni la administrațiunea acestei foi.

85 1—8

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 12,

recomandă p. t. publicului

pentru sezonul de primăvara

noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, francezești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, fracuri și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebita atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardi-siuri și »Raglan«, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu îmi permit a atrage deosebita atențiune a on. domni preoți și teologi absolvenți.

În casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore.

70 5—

Liferantul curții ces. și reg. Esposiția Paris: Medalia de aur.

FERNOLENDT

Vacs de ghetete și papuci,

cel mai bun din lume, se svêntă curênd, are lustru foarte frumos și nu strică pelea de loc. — Infîntat la anul 1832. — Depositul fabricii Viena I. Schulerstrasse nr. 21.

4 50—52

Se capetă în toate locurile.

Gustav Dürr.

mechanic.

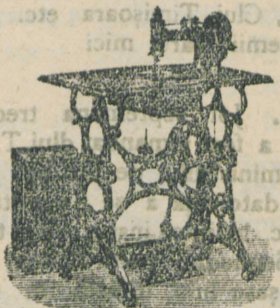
Magazin de mașini de cusut și de velocipede, Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

8 19—

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seider & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sânt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpêrată delamine dau 5 ani garanție.

Anunt.

Cine voeste a cumpăra un taur de rassa curat „Pinzgau“ de 2 ani și trei luni se adreseze la subscrisul:

Taurul se află pe moșia proprie așa numită „Chischiescu“ gara și u. p. Alvincz. Prețul se statorește la fața locului.

Pianul-superior (Felső-Pian) u. p. Szászsebes, 22 Iulie 1903.

Cu toată stima:

Ioan M. Vuleu,
proprietar.

77 3-3

O casă în colț de stradă.

(În fața soarelui).

cu 3 fronturi de stradă, constatătoare din 2 locale pentru negustorie, în apropierea gării, acomodată pentru ori-ce întreprindere, este de vândut în condiții foarte favorabile.

Informații mai de aproape dă

Petru Moga,
Strada Urezului nr. 27.

71 4-4

O familie

de funcționar (germană) primește în cost și cuartir băieți de școala sau fete, cărora la dorință li-se dă și instrucție.

Adresa se află la administrația acestei foi.

Trei băieți

se primesc pe învățatură în franzelăria lui

Petru Moga, 62 5-5

Sibiu, strada Urezului nr. 27.

Lucru solid, durabil și elegant.

Spre binevoitoare luare aminte!!

Comandele se efectuează iute.

Subscrisul își ia voea a cunoștința p. t. public, că în

Sibiu, piața

efectuează tot felul de îndame și copii precum și tot turile cele mai moderate, țumirea tuturor marfă so-

In speranță, că p. t. putorul concurs, rămân

Sibiu, August 1903.

79 3-3

aduce cu toată onoarea la lucrătoarea sa de păpucărie

mare nr. 5

călțăminte pentru domni, soiul de reparaturi, cu preofierind totodată, spre mulțidă și prompt esecuată. blic îmi va oferi binevoic

cu distincă stimă
Constantin Dragoș,
pantofar.

Prețurile cele mai ieftine.

Marfă gata din materialul cel mai bun.

P. T.

Am onoare a face cunoscut onor. public, că preiau și duc în deplinire, ca specialist și cu prețuri solide și reale tot felul de lucrări aparținătoare specialității tipografice, cum sânt:

tipărire de cărți, ziare, placate,

circulare, tot soiul de tipărituri

și lucrări de accidente.

Cumpărând tipografia soc. pe acții „Tipografia“, în urma unei praxe de 30 ani, sânt în stare a ține concurența cu ori-care tipografie și rog onor. public la trebuință a onora cu comande tipografia mea.

Recomandându-mă în bunăvoința onor. public românesc, semnez

Cu deosebită stimă

Iosif Marschall.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și trezort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcel-mare Nr. 8.

29-28

Anunț.

Un învățător calificat de prezent aplicat la o asociațiune de consum ca contabil-cassar de aproape 2 ani, caută aplicare ca cantor bisericesc, dirigent de cor, scriitor în atare cancelarie ori bancă românească, eventual ori și ce altă ocupațiune modestă cinstită.

Cei interesați să se adreseze la administrațiunea foii. 83 1-3

Nr. 2619/903.

80 2-2

Publicare de licitație.

Din pădurea comunei Fofeldea (comit. Sibiu) dându-se din partea înaltului minister reg. ung. de agricultură cu înalta ordinațiune de sub nr. 86203 din 1902 concesiune pentru vânzarea cam la 3560 de metri (890 stânjini) lemne despicate și 80 metri (20 stânjini) răslog, lemne de fag pentru foc, tăiate și puse în metri cubici (stânjini), se vor vinde în 11 Septembrie a. e. la 10 ore a. m. la casa comunală din Fofeldea prin licitațiune publică, împreună cu oferte închise.

Prețul de strigare este 7200 cor.
Vadiu: 720 cor.

Oferte ulterioare nu se consideră.

La ofertele date în scris și închise are a se alătura și vadiul.

Condițiile de licitare se pot vedea la subscrisul oficiu pretorial, respective la oficiul forestier reg. ung. de stat din Sibiu, în orele oficiale.

Nocrich, 6 August 1903.

Protopretorul cercual în concediu

Dr. Bruckner m. p.
pretorul cercului.

Anunț.

De mai mulți ani ca mijloc al unei fabrici de unelte agricole din Oradea (Ungaria) carea îmi trimite pluguri de vândut a conto per 15 Noembrie cu prețul original al fabricii și anume:

Pluguri și roțile original „Sack“, ușoare de 2 boi, întregi de fer cu 48 coroane.

Pluguri „Sack mic“ invențiune nouă cu coarne și grindeiu de lemn a 19 coroane trupu de oțel (conform celor de „Baeska“.

Pluguri „System Vidáts“ de fer a 17 cor.

Pluguri vârsate a 16 coroane Capete de pluguri »Sack mic« (oțel) a 12 cor. Toate plugurile au fiere duble rotite cu osie de lemn pentru plugurile »Vidáts« a 11 cor.

Garantiez pentru mersul bun și ușor cu 'i nu-'i convine în 8 zile îl primesc înapoi în schimb.

Cu plugurile de »Vidáts« poți ara comod cu două vaci cât de slăbuțe.

Toate plugurile patentate.

81 2-2

Ioan Oprean.

Conța (Koncza Alsóféher)

Copii de școală

se primesc în cost și cuartir la d-șoarele Gerie, strada Wiesen nr. 21 în Sibiu.

82 1-2

Sibiu, strada Margarethen nr. 8.

Schimbare de localitate.

Subscrisul îmi iau voe a aduce P. T. publicului la cunoștință, că 'mi-am mutat

atelierul de tîmplar

din cauza strîmtoării localităților din strada Rațelor în casa mea proprie

strada Margarethen nr. 8

unde voi lucra și pe mai departe toate lucrările ce se țin de tîmplarie cu prețuri cât se poate de moderate, pe lângă un serviciu prompt și cinstit.

Mulțumind pentru încrederea arătată față de mine până acum, semnez

84 1-6

Cu toată stima

Emil Petruțiu, tîmplar,

Sibiu, strada Margarethen nr. 8.

Sibiu, strada Margarethen nr. 8.

Nr. 160 F.

Oroloage, obiecte de aur și de argint deposit dela fabrica

Iulius Erös

Sibiu (Nagyszeben) str. Ciszădiei 3.

Cel mai mare deposit

din Transilvania dela fabrică, de oroloage, juvaeri, obiecte de aur și de argint al lui Iuliu Erös, Sibiu (N. Szeben), strada Ciszădiei nr. 3

Toate obiectele de aur și de argint sînt probate și esaminate oficios și pe fiecare obiect este oficială vizibilă „marca“, afară de aceasta se dă garanță în scris despre veritatea fiecărui obiect.

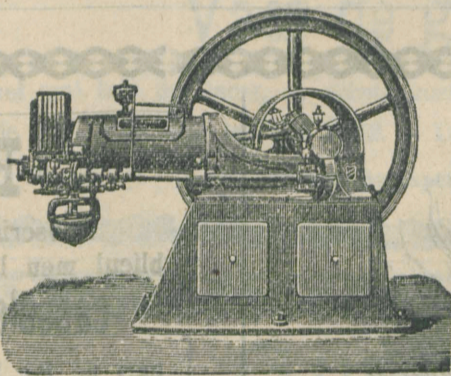
Prețuri - curante ilustrate se dau la cerere gratis și franco. 64 7-26

Nr. 160 F. Orologiu de nickel, cu coperiș dublu, foarte masiv 7 cor. 50 bani.

Lanțuri de nickel 50, 70, 100, 140 bani.

Lanțuri de argint 2 cor. 90 bani până la 10 cor.

Șinoare pentru orologiu, 20, 30, 50 bani.

De însemnătate pentru morari și toate celelalte ramuri de industrie!

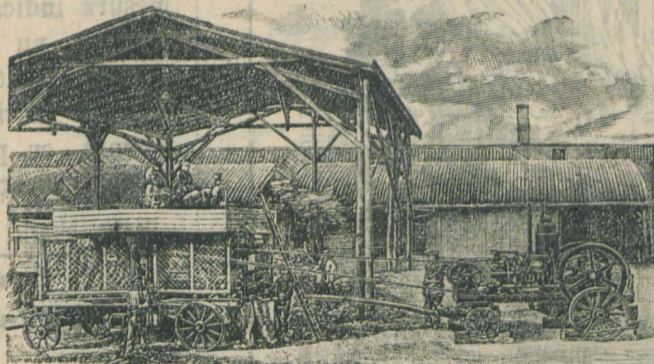
De însemnătate pentru proprietari și economi!

Locomobile de petroliu „OTTO“

cea mai ieftină și mai bună putere motrice pentru îmblătire.

Fără mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO“ de petroliu,

renumit pentru simplitatea sa, ieftinătatea cu care se poate mina, minarea ușoară, siguranța folosirei.

Langen & Wolf,

fabrică de motori de gaz, Budapesta VI. Váci-körút nr. 59.

Representanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini

Andrei Török
în Sibiu.

Acolo se pot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informațiuni, planuri și preliminarare de prețuri se dau gratuit. 10 7-12